

ภูมิหลังและความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในวรรณกรรม

ในบทนี้จะศึกษาประวัติของผู้เขียน ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในวรรณกรรม เนื่องจากความหมายของแม่ผิวสีเกี่ยวข้องกับประเด็นทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และสังคมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจว่าสายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวดำเนินอยู่ในบริบทใดและมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวอย่างไร นอกจากนี้ ประวัติความเป็นมาของผู้เขียนและความสัมพันธ์ของผู้เขียนกับแม่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจสาเหตุที่ผู้เขียนเลือกนำเสนอประสบการณ์ของผู้หญิงผิวสีผ่านความสัมพันธ์แม่-ลูกสาว เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เขียนเป็นลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและแอฟโฟร-คาริเบียนและผู้เขียนได้เลือกนำเสนอสายสัมพันธ์แม่-ลูกสาวผ่านมุมมองของลูกสาว ความสอดคล้องกันระหว่างตัวผู้เขียนกับตัวละครลูกสาวของเรื่องอาจทำให้กล่าวได้ว่าผู้เขียนมิได้ต้องการนำเสนอผลงานที่เป็นความงามทางวรรณศิลป์ แต่งานประพันธ์เป็นเครื่องมือของผู้เขียนในการนำเสนอประสบการณ์ของผู้หญิงผิวสีโดยผ่านประเด็นความสัมพันธ์แม่-ลูกสาว ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่แล้วว่าการสืบหาอัตลักษณ์ของผู้หญิงผิวสีมักกระทำผ่านความสัมพันธ์กับแม่ผิวสี เนื่องจากบทบาทของแม่ผิวสีที่นอกเหนือไปจากการให้การเลี้ยงดูและเอาใจใส่ลูกแล้ว แม่ยังเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมเพื่อรักษารากเหง้าของตนเองไม่ให้ลูกคลีนไปกับวัฒนธรรมตะวันตก การกลับไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับแม่จึงเปรียบเสมือนการกลับไปทบทวนและสร้างความหมายให้กับวัฒนธรรมของแม่ นอกจากนี้ลูกสาวจะได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ ยังมีผลต่อพัฒนาการและความเข้าใจในอัตลักษณ์ของตนเอง ดังเช่นข้อคิดเห็นของเฮเลน ไกรซ์ (Helen Grice) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับผู้เขียนว่าความสัมพันธ์กับแม่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ผู้เขียนเลือกนำเสนอประเด็นความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในงานประพันธ์ การนำเสนอผ่านมุมมองของลูกสาวจะแสดงให้เห็นทัศนคติของลูกสาวที่มีต่อวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่¹

¹Helen Grice, *Negotiating Identities* (Manchester and New York: Manchester University Press, 2002),p.45.

นอกจากประวัติของผู้เขียนและภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และสังคมแล้ว ในบทนี้จะศึกษาความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในวรรณกรรมเพื่อเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์และเปรียบเทียบสายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาดของแม่-ลูกสาวในบทต่อไป

3.1 ประวัติและผลงานของผู้เขียน

เนื่องจากงานประพันธ์ใช้กลวิธีให้ลูกสาวเป็นผู้เล่าถึงความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาว ประวัติความเป็นมาของผู้เขียนซึ่งเป็นลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและแอฟโฟร-คาริเบียนและความสัมพันธ์ของผู้เขียนกับแม่ย่อมจะเห็นมุมมองของผู้เขียนที่สะท้อนลงในงานประพันธ์ การศึกษาประวัติความเป็นมาของผู้เขียนจะเน้นในประเด็นความสัมพันธ์ของผู้เขียนกับแม่และงานประพันธ์ของผู้เขียนที่นำเสนอประเด็นความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาว

3.1.1 เอมีตัน

เอมีตัน (Amy Tan) เกิดในปีคริสตศักราช 1952 ที่เมือง โอ๊คแลนด์ รัฐแคลิฟอร์เนีย พ่อแม่ของตันเป็นชาวจีน ซึ่งอพยพหนีภัยสงครามในประเทศจีนเข้ามาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาในปีคริสตศักราช 1949 เอมีตันเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในรุ่นที่สองซึ่งเกิด ได้รับการศึกษา และใช้ชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา วิถีชีวิตของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนแตกต่างจากบรรพบุรุษชาวจีนอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้อพยพชาวจีนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประสบกับความยากจนหรือภาวะสงครามในประเทศจีนจึงเข้ามาแสวงหาโอกาสในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยมีความหวังว่าจะสามารถหาเงินส่งกลับไปช่วยเหลือครอบครัวที่ประเทศจีนและหลังจากการทำงานหนักเพียงไม่นานก็จะได้กลับบ้านพร้อมกับเงินทองมากมายที่หาได้ แต่ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมจีนและประเทศจีนแตกต่างจากชาวจีนในรุ่นพ่อแม่ เนื่องจากชาวอเมริกันเชื้อสายจีนได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศจีนผ่านทางเรื่องเล่าของคนในรุ่นก่อนจึงไม่มีความผูกพันกับประเทศจีน ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมองว่า

¹ *A Brief History of Chinese Immigration to America.* [Online], Available from:

http://www.aifl.org/awards/ahp_0001_essay01.htm [2005 Sept 17]

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นบ้านเพียงแห่งเดียวเท่านั้นและไม่คิดจะเดินทางกลับไปประเทศจีนดังเช่นคน
 ในรุ่นพ่อแม่ แม้ว่าความแตกต่างทางเชื้อชาติจะทำให้ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมีลักษณะทางกายภาพ
 แตกต่างจากชาวอเมริกัน แต่ความแปลกแยกกลายเป็นแรงผลักดันให้ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนแสวงหา
 การยอมรับจากสังคมอเมริกันกระแสหลักมากยิ่งขึ้น³

อย่างไรก็ดี การแสวงหาพื้นที่ให้กับตนเองในฐานะชาวอเมริกันเชื้อสายจีนก็ก่อให้เกิดความขัด
 แย้งกับพ่อแม่ชาวจีนเพราะความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมตะวันตกในสังคม
 อเมริกัน กล่าวคือ พ่อแม่ชาวจีนยังคงยึดถือระบบครอบครัวและเครือญาติแบบจีน พ่อแม่จึงคาดหวังให้
 ลูกหลานเชื่อฟังคำสั่งสอนและสืบทอดวัฒนธรรมจีน แต่วิถีชีวิตของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมีแนวโน้ม
 การดำเนินชีวิตตามวิถีของชาวอเมริกันซึ่งเน้นความเป็นปัจเจกบุคคล ความขัดแย้งของต้นกับแม่จึงเป็น
 ตัวอย่างหนึ่งของความขัดแย้งของคนสองรุ่นอันเป็นผลมาจากความแตกต่างของสองวัฒนธรรม เนื่อง
 จากแม่ของตนเคยแต่งงานกับชายที่ชั่วร้ายและแม่จำเป็นต้องทิ้งลูกสาวสามคนไว้ที่เมืองจีนในขณะที่
 กำลังหลบหนีจากภัยของสงคราม ความหวังที่จะกลับไปหาลูกต้องดับลงเพราะความวุ่นวายภายใน
 ประเทศจีน ความผิดหวังจึงทำให้แม่ของตนยังตั้งความหวังต่อตัวของตนมากยิ่งขึ้น แม่ตั้งความหวังให้
 ตนเข้าเรียนแพทย์ แต่ตนตัดสินใจย้ายไปอยู่กับคนรักและเลือกศึกษาในสาขาภาษาอังกฤษและภาษา
 ศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยแห่งซานโฮเซ (San Jose State University) ความขัดแย้งครั้งนี้เป็นผลให้ตนกับ
 แม่ไม่พุดกันนานถึงหกเดือน ตนแต่งงานกับคนรักในปีคริสต์ศักราช 1974 ต่อจากนั้นตนเข้าศึกษาต่อ
 ในระดับปริญญาเอกในสาขาภาษาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่งเบิร์กลีย์ (University of
 California at Berkeley)

ในปีคริสต์ศักราช 1987 ตนพาแม่ของเธอกลับไปหาลูกสาวที่แม่เคยทิ้งไว้เมื่อสี่สิบปีก่อน
 การเดินทางกลับไปประเทศจีนครั้งนี้ทำให้ตนได้รู้ถึงความสัมพันธ์กับแม่ของตนเองและเป็นที่มา
 ของนวนิยายเรื่องแรกของตนคือ *The Joy Luck Club* ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสต์ศักราช 1989 ใน
 เรื่อง *The Joy Luck Club* นำเสนอความสัมพันธ์แม่ชาวจีนและลูกสาวชาวอเมริกันสี่คู่ท่ามกลาง
 การปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอเมริกัน ในขณะที่อดีตที่ติดตัวแม่มาจาก
 ประเทศจีนยังคงมีความสำคัญต่อชีวิตของแม่ในประเทศใหม่ แต่ลูกสาวเกิดและเติบโตในสังคม
 อเมริกันทำให้อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของลูกสาว แม่ลูกสาว

³Xiao-huang Yin, *Chinese American Literature since the 1850's* (Urbana: University of Illinois Press, 2000), p.116.

จะมีแนวโน้มที่จะดำเนินชีวิตตามวิถีของชาวอเมริกัน แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธความเป็นจีนอันเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของตนได้ นวนิยายแสดงให้เห็นการประนีประนอมความแตกต่างของสองวัฒนธรรมอันนำไปสู่การคลี่คลายอัตลักษณ์ของลูกสาวอเมริกันเชื้อสายจีน

นวนิยายในเล่มต่อมาเรื่อง *The Kitchen God's Wife* ได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสตศักราช 1991 ตันยังคงนำเสนอความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูกสาว โดยนำตำนานเทพเจ้าเตาไฟ (The Kitchen God) มาดัดแปลงเพื่อผูกโยงเหตุการณ์โศกนาฏกรรมของแม่ชาวจีนซึ่งอพยพมายังประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ แม่ชาวจีนปกปิดอดีตของตนเอง โดยเฉพาะชีวิตแต่งงานที่ทุกข์ทรมานเนื่องจากการถูกทารุณกรรมจากสามี ความผิดหวังและความโศกเศร้าในอดีตทำให้แม่ตั้งความหวังในตัวลูกสาวชาวอเมริกันอย่างมาก หากความคาดหวังของแม่ก่อให้เกิดความกดดันแก่ลูกสาวชาวอเมริกันและต่อต้าน โดยการไม่ทำตามความคาดหวังแม่ ความล้มเหลวทำให้ลูกสาวไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อแม่ยอมเล่าเรื่องราวในอดีต ลูกสาวชาวอเมริกันจึงได้รู้จักประวัติความเป็นมาและเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง และนวนิยายของตันในปีคริสตศักราช 1995 เรื่อง *The Hundred Secret Senses* นำเสนอประเด็นการปะทะกันระหว่างความเป็นจีนและความเป็นอเมริกันผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครพี่สาวและน้องสาวต่างบิดา โดยพี่สาวซึ่งเดินทางมาจากประเทศจีนได้นำความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติและถ่ายทอดความเชื่อดังกล่าวต่อไปยังน้องสาว อย่างไรก็ตาม น้องสาวชาวอเมริกันกลับตีความหมายของเรื่องเล่าที่พี่สาวเล่าให้ฟังเป็นเรื่องมง่ายและไม่มีความน่าเชื่อถือ อัตลักษณ์ของน้องสาวคลี่คลายเมื่อน้องสาวสามารถประนีประนอมความแตกต่างของสองวัฒนธรรมและยอมรับความเป็นจีน ต่อมาในปีคริสตศักราช 2001 นวนิยายเรื่อง *The Bonesetter's Daughter* ก็ได้รับการตีพิมพ์ นวนิยายยังคงนำเสนอความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวท่ามกลางการปะทะกันของสองวัฒนธรรม การกลับไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์ของตัวละครลูกสาวในเรื่องทำให้ลูกสาวได้ค้นพบสายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวสามรุ่นและนำไปสู่การตระหนักถึงความเป็นจีนอันเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตอเมริกัน

ในนวนิยายของเอมี ตันที่กล่าวถึงข้างต้นมีแก่นเรื่องที่สำคัญคือความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวท่ามกลางการปะทะกันของวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมตะวันตกในสังคมอเมริกัน ความแตกต่างของสองวัฒนธรรมนำมาซึ่งความขัดแย้งของแม่กับลูกสาว หากอัตลักษณ์ของลูกสาวก็ได้รับการคลี่คลายโดยการประนีประนอมความแตกต่างระหว่างความเป็นจีนและอเมริกัน อาจกล่าวได้ว่าตันนำเสนอตัวละครลูกสาวให้เป็นตัวแทนของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนเพื่ออธิบายให้ผู้อ่านชาวอเมริกันกระแสหลักเข้าใจในความเป็นจีนเชื้อสายอเมริกันซึ่งมิใช่ชาวอเมริกันผิวขาวและแตกต่างจากชาวจีนในแผ่นดินจีน

3.1.2 โนระ โอจา เคลเลอร์

โนระ โอจา เคลเลอร์ (Nora Okja Keller) เกิดที่กรุง โซล ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อเคลเลอร์อายุ สามขวบ ครอบครัวของเธออพยพมาที่เกาะฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา บิดาของเคลเลอร์เป็นวิศวกร คอมพิวเตอร์ชาวเยอรมัน ส่วนมารดาเป็นชาวเกาหลีที่ทำงานทุกอย่างเพื่อให้มีชีวิตรอดภายใต้ความยาก ลำบากในประเทศเกาหลี ภายหลังจากอพยพมาที่อเมริกา บิดาและมารดาแยกทางกัน เคลเลอร์ก็อยู่อาศัยกับ มารดาที่ฮาวาย เคลเลอร์จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยฮาวาย (University of Hawaii) ใน สาขาภาษาอังกฤษและจิตวิทยา และระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียแห่ง ซานตา ครูซ (University of California, Santa Cruz) ในสาขาวรรณคดีอเมริกัน

เมื่อเคลเลอร์เป็นเด็ก เธอได้ฟังนิทานและเรื่องเล่าเกี่ยวกับประเทศเกาหลีจากพี่ชายและพี่สาวของเธอ เนื่องจากแม่ของเคลเลอร์ต้องทำงานหลายอย่างเพื่อให้ครอบครัวอยู่รอด จึงทำให้แม่ของเธอไม่ค่อยมี เวลาอยู่กับครอบครัว การเติบโตในฮาวายทำให้เคลเลอร์ไม่รู้สึกละแวกเพราะประชากรส่วนใหญ่เป็นชาว อเมริกันที่มีเชื้อสายอื่น ในช่วงวัยรุ่นเป็นเวลาเวลาที่เคลเลอร์ขัดแย้งกับแม่เพราะเคลเลอร์มองว่าตนเองเป็น ชาวอเมริกันและปฏิเสธทุกอย่างที่เชื่อมโยงกับประเทศเก่าของแม่ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ภาษาและวัฒนธรรม เนื่องความยากลำบากในประเทศเกาหลีและประสบการณ์การต่อสู้ดิ้นรนในฐานะผู้อพยพในประเทศสหรัฐอเมริกา แม่ของเคลเลอร์จึงตั้งความหวังในตัวลูกสาวไว้มาก โดยแม่ของเคลเลอร์ต้องการให้เธอเรียนแพทย์ เพราะเชื่อว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง เคลเลอร์ใช้ชีวิตอย่างชาวอเมริกัน แต่เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของ วัฒนธรรมเกาหลีในตอนที่ตนเองเป็นแม่ของลูกสองคนและต้องการให้ลูกรู้จักกับรากเหง้าอันจะมีผลต่อการ เข้าใจอัตลักษณ์ของลูกสาว⁴

ความสนใจของเคลเลอร์ต่องานวรรณกรรมเริ่มต้นในตอนที่เธอเรียนในมหาวิทยาลัย เคลเลอร์ เลือกเรียนวิชาวรรณกรรมของนักเขียนอเมริกันเชื้อสายเอเชีย ในชั้นเรียนเคลเลอร์ได้อ่านงานเขียนของนัก เขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชีย เช่น เจด สโนว์ วอง (Jade Snow Wong) แม็กซีน ฮอง คิงส์ตัน (Maxine Hong Kingston) และจอย โคกาวา (Joy Kogawa) การอ่านงานเขียนของนักเขียนข้างต้น จุดประกายให้เคลเลอร์สนใจที่จะเขียนงานที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์อเมริกันเชื้อสายเอเชียของตนเอง และยัง

⁴ *Nora Okja Keller and Silenced Woman: An Interview* [Online], Available from:

<http://www.identitytheory.com/people/bimbaum43.html> [2004 Oct 25]

ส่งผลให้เธอให้ความสำคัญกับประวัติความเป็นมาของครอบครัว โดยเฉพาะแม่ของเธอซึ่งเป็นผู้อพยพชาวเกาหลี⁵

จากการเข้าฟังประสบการณ์ชีวิตจริงของอดีตผู้หญิงบริการชาวเกาหลีในค่ายทหารญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เคลเลอร์ได้รับรู้ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประเทศเกาหลีซึ่งเธอไม่เคยอ่านพบในหนังสือเรียนประวัติศาสตร์ ความโหดร้ายที่อดีตผู้หญิงบริการเป็นแรงบันดาลใจให้เคลเลอร์เริ่มงานเขียนเกี่ยวกับผู้หญิงเกาหลีที่ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการในค่ายทหาร ในปีคริสต์ศักราช 1997 นวนิยายเล่มแรกของเธอ โนระ โอเงะ เคลเลอร์คือ *Comfort Woman* ก็ได้รับการตีพิมพ์ ในเรื่อง *Comfort Woman* เรื่องถูกเล่าผ่านมุมมองของลูกสาวชาวอเมริกัน เคลเลอร์ได้ถ่ายทอดให้เห็นความขัดแย้งระหว่างแม่ชาวเกาหลีกับลูกสาววัยรุ่นชาวอเมริกันผู้พยายามปฏิเสธวัฒนธรรมเกาหลีไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ อาหาร และภาษา อุดลักษ์ณ์ของลูกสาวจะคลี่คลายก็ต่อเมื่อลูกสาวยอมรับความเป็นเกาหลีเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตอเมริกัน

ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 2002 นวนิยายเล่มที่สองคือ *Fox Girl* ก็ได้รับการตีพิมพ์ นวนิยายยังคงนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิงชาวเกาหลีที่มีอาชีพขายบริการ นวนิยายกล่าวถึงชีวิตของเด็กผู้หญิงชาวเกาหลีสามคนซึ่งเป็นลูกสาวของโสเภณี โดยใช้ฉากเป็นประเทศเกาหลีในช่วงกลางทศวรรษ 1960 ผู้หญิงที่ถูกบังคับเป็นผู้หญิงบริการในค่ายทหารญี่ปุ่นไม่สามารถกลับไปหาครอบครัวได้จึงกลายเป็นโสเภณีในเมืองที่มีค่ายทหารอเมริกันตั้งอยู่ ชะตากรรมของผู้หญิงเหล่านี้ถูกกดขี่ให้อยู่ในสถานภาพที่ต่ำต้อยและถูกปฏิบัติราวกับว่าไม่มีตัวตนอยู่

3.1.3 จาไมกา คินเคด

จาไมกา คินเคดเกิดเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม คริสต์ศักราช 1949 ที่เกาะแอนติก (Antique) เดิมมีชื่อว่าอีเลน ซินเธีย พอตเตอร์ ริชาร์ดสัน (Elaine Cynthia Potter Richardson) แต่ได้เปลี่ยนเป็นจาไมกา คินเคด ภายหลังจากการเริ่มต้นเขียนหนังสือ คินเคดอยู่อาศัยกับแม่และพ่อเลี้ยง คินเคดไม่เคยพบหน้าพ่อที่แท้จริงจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ในนวนิยายของคินเคดมักปรากฏตัวละครพ่อผู้มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นพ่อของเด็กที่เกิดจากผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ด้วยโดยไม่ต้องรับผิดชอบ แอนนี่ ริชาร์ดสัน ครูว์

⁵ Ibid.

(Annie Richardson Drew) แม่ของกินเคคเป็นลูกสาวของชาวนาเจ้าของที่ดินบนเกาะ โดมินิกา (Dominica)

ความสัมพันธ์ของกินเคคกับแม่จะใกล้ชิดกันมากจนกินเคครู้สึกว่าคุณเองเป็นสิ่งเดียวที่แม่รัก ช่วงเวลาที่แม่กับกินเคคอาบน้ำด้วยกันทำให้กินเคครู้สึกใกล้ชิดกับแม่ที่สุด แม่ของกินเคคเชื่อว่าน้ำที่ไปได้จากหญิงชราซึ่งประกอบพิธี โอเบอาห์จะช่วยคอยปกป้องกินเคคจากสิ่งชั่วร้ายซึ่งเชื่อว่าถูกส่งมาทำร้ายกินเคคกับแม่เพราะสาเหตุที่พ่อของกินเคคมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงหลายคน แม่ครอบครัวของกินเคคจะนับถือศาสนาคริสต์ แต่ชุมชนยังนับถือและปฏิบัติโอเบอาห์(Obeah)⁶อยู่ โอเบอาห์เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันและสัมพันธ์กับกินเคค โดยตรงเพราะแม่และยายของกินเคคยังคงนับถือโอเบอาห์อยู่ แม่ให้กินเคคนุ่งชั้น ในที่เย็บติดกับถุงเครื่องหอมที่ป้องกันสิ่งชั่วร้ายและแม่ของกินเคคใช้น้ำที่ได้จากหม้อผู้หญิงที่ประกอบพิธีกรรม โอเบอาห์อาบให้กินเคค แม่ของกินเคคไปปรึกษาหม้อผีทุกวันศุกร์ ครั้งหนึ่งกินเคคมีเรื่องทะเลาะกับพ่อแม่ของเพื่อนคนหนึ่ง แม่จึงส่งกินเคคไปอยู่กับยาย เพราะเชื่อว่าหากมีผู้ที่ใช้โอเบอาห์เพื่อทำร้ายกินเคค สิ่งชั่วร้ายจะไม่สามารถทำอันตรายคิดเคคได้ เพราะ โอเบอาห์ที่เกาะ โดมินิกามีชื่อเสียงว่ามีพลังที่เหนือกว่า โอเบอาห์ที่เกาะแอนติกัว

แม่เป็นผู้สอนหนังสือให้กับกินเคคก่อนที่เธอจะเข้าเรียนที่โรงเรียนซึ่งก่อตั้งโดยเจ้าอาณานิคมอังกฤษ กินเคคชื่นชอบการอ่านหนังสือมากและแม่ของกินเคคมักจะพาเธอ ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุด อย่างไรก็ตาม เมื่อกินเคคย่างเข้าสู่วัยรุ่น ความสัมพันธ์กับแม่กลายเป็นความขัดแย้งที่สร้างบาดแผลในใจ และมีอิทธิพลต่อชีวิตของกินเคคอย่างมาก แม่ของกินเคคให้กำเนิดน้องชายคนแรกในตอนที่ยังมีอายุเก้าขวบและหลังจากนั้นแม่ก็ให้กำเนิดลูกชายตามไปอีกสองคน พ่อและแม่ของกินเคคตั้งความหวังว่าน้องชายของกินเคคจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงและเป็นหน้าเป็นตาให้กับครอบครัว และที่สร้างความเจ็บปวดให้กับกินเคคมากที่สุดคือแม่ของกินเคคเองก็ไม่ได้สนับสนุนการเรียนของเธอ และยังเห็นว่านิสัยรักการอ่านสะท้อนให้เห็นความเกียจคร้านในตัวลูกสาวของตน กินเคคมองว่าแม่ของเธอกลายเป็น “บุคคลที่ชั่วร้าย” เพราะแม่ต้องการให้กินเคคเติบโตเป็นกุลสตรีตามแบบอย่างของสตรีอังกฤษจึงพยายามเลี้ยงดูให้กินเคคเป็นภรรยาและแม่ที่ดีในอนาคต ความเกลียดชังของกินเคค

⁶ โอเบอาห์(Obeah) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับมนต์ดำ (black magic) พ่อมด แม่ผด และหม้อผี ผู้ที่ใช้มนต์ดำนี้เชื่อว่ามีอำนาจที่จะใช้รักษาโรคและทำร้ายผู้อื่นได้ นอกจากนั้น ยังสามารถแปลงกายและสามารถบินเป็นระยะทางไกลๆในเวลากลางคืนได้ จาก *Obeah: Afro-Caribbean Shamanism*. [Online] Available from <http://www.angelfire.com/electronic/awakening101/obeah.html> [2005 Dec 21]

ไม่ได้รับการชื่นชมทั้งจากครอบครัว ครู และเพื่อนนักเรียน คินเคดแทบไม่มีเพื่อนและมักถูกรุลงโทษ เพราะพฤติกรรมที่ถูกมองว่าไม่อยู่ในกรอบของขนบประเพณีและต่อต้านสังคมรอบข้าง

ในเวลาต่อมาพ่อเลี้ยงของคินเคดป่วยหนักจนไม่สามารถทำงานได้ คินเคดจึงต้องออกจากโรงเรียนเพื่อมาช่วยแม่เลี้ยงน้องชายอีกสามคน ครอบครัวต้องการให้คินเคดช่วยแบ่งเบาภาระจึงไม่คัดค้านเมื่อคินเคดจะเดินทางไปนิวยอร์กเพื่อเป็นพี่เลี้ยงเด็ก(Au Pair) ดังนั้นในปี คริสตศักราช 1965 ซึ่งคินเคดมีอายุ 17 ปี เธอจึงได้เดินทางออกจากเกาะแอนติกัวเพื่อเป็นพี่เลี้ยงเด็กและคินเคดไม่ได้กลับไปเกาะแอนติกัวอีกเลยจนกระทั่งเธอเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียงแล้ว คินเคดเปลี่ยนชื่อใหม่เพราะชื่อเดิมไม่สื่อถึงเชื้อสายแอฟโฟร-คาริเบียนของตนและเธอไม่ต้องการให้ครอบครัวรู้ว่าเธอเขียนหนังสือ ชื่อใหม่นี้จึงเปรียบเสมือนการปลอมตัวเพื่อทำในสิ่งที่ไม่เคยคิดว่าจะทำได้⁷

คินเคดแต่งเรื่องสั้น *Girl* ในปีคริสตศักราช 1978 เรื่องสั้นเรื่อง *Girl* นำเสนอความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ของคินเคดกับแม่ กล่าวคือ วิธีการเลี้ยงดูของตัวละครแม่คล้ายคลึงกับการเลี้ยงดูของแม่คินเคดซึ่งตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกในสังคมชายเป็นใหญ่บนเกาะแอนติกัว เรื่องเล่าผ่านมุมมองของลูกสาวซึ่งเล่าถึงการเลี้ยงดูของแม่ที่เน้นให้ลูกสาวเติบโตเป็นกุลสตรี แม่พยายามเน้นย้ำความประพฤติที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกสาวกลายเป็น “ผู้หญิงสำส่อน” (Slut) เรื่องสั้นเรื่องนี้เป็นหนึ่งในรวมเรื่องสั้นของคินเคดชื่อ *At the Bottom of the River* ซึ่งตีพิมพ์ในปีคริสตศักราช 1983 ผลงานรวมเรื่องสั้นของคินเคดนำเสนอความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวและสภาพชีวิตบนเกาะแอนติกัว

ผลงานของคินเคดในเวลาต่อมานำเสนอความสัมพันธ์แม่-ลูกสาว โดยมีลูกสาวทำหน้าที่เป็นผู้เล่า ในปีคริสตศักราช 1985 ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่คินเคดให้กำเนิดลูกสาว นวนิยายเรื่องแรกของคินเคดคือ *Annie John* ก็ได้รับการตีพิมพ์ คินเคดนำเสนอความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวอีกครั้ง และเป็นที่น่าสังเกตว่างานเขียนของคินเคดมีความเกี่ยวพันกับชีวิตของคินเคดอย่างเด่นชัด โดยตัวละครหลักของเรื่องมีชื่อว่า “แอนนี่” ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับแม่ของคินเคด ยิ่งกว่านั้นเค้าโครงเรื่องมีความคล้ายคลึงกับชีวิตของคินเคดเพราะแอนนี่เป็นเด็กผู้หญิงที่อพยพมาจากเกาะแห่งหนึ่งในคาริเบียนและเดินทางมายังประเทศ

⁷ *The Life of Jamaica Kincaid.* [Online] Available from:

<http://www.english.emory.edu/Bahri/Kincaid.html> [2006 Feb 10]

ตะวันตกในฐานะโฮ แปร์ ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวเริ่มต้นด้วยความเข้าใจในวัยเด็กก่อนจะเปลี่ยนไป เป็นความขัดแย้งเมื่อลูกสาวอย่างเข้าสู่วัยรุ่น แอนนี่รู้สึกว่าการรักของแม่กลายเป็นการควบคุมให้ตนเองกลายเป็นกุลสตรีตามขนบของตะวันตก นอกจากนี้ อิทธิพลของตะวันตกที่แฝงอยู่ในสังคมทำให้แอนนี่รู้สึกแปลกแยกกับแผ่นดินบ้านเกิดของตนเอง แม่แอนนี่จะไม่ต้องการจากแม่และเกาะแอนดีกัว แต่แอนนี่ก็ตัดสินใจเดินทางไปประเทศอังกฤษเพื่อให้หลุดพ้นจากการครอบงำของแม่และค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง

ในปีคริสต์ศักราช 1990 แม่ของคินเคดมาเยี่ยมที่อเมริกาซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่คินเคดเขียนนวนิยายเรื่อง *Lucy* คินเคดได้มีโอกาสได้พูดคุยกับแม่และเป็นผลให้บาดแผลแห่งความขัดแย้งในใจของคินเคดปะทุขึ้นมาอีกครั้ง คินเคดต้องเข้ารับการรักษาบำบัดทางจิต หลังจากนั้นนวนิยายเรื่อง *Lucy* ก็ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปีคริสต์ศักราช 1991 หลังจากนั้น *Song of Roland* ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในนวนิยายเรื่อง *Autobiography of My Mother* ก็ได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสต์ศักราช 1993 ก่อนที่นวนิยายเล่มสมบูรณ์จะได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสต์ศักราช 1996 ในเรื่อง *Autobiography of My Mother* คินเคดนำเสนอความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวภายใต้บริบทของยุคหลังอาณานิคม โดยนวนิยายมีเค้าโครงมาจากบรรพบุรุษและประสบการณ์บางส่วนของเธอ โดยโครงเรื่องเน้นให้เห็นความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวที่ดำเนินอยู่ท่ามกลางความไร้รากเหง้า (rootlessness) ของยุคหลังอาณานิคม ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวมีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้นเพราะความตายของแม่เชื่อมโยงกับการสูญเสียของชาวคาริบ วัฒนธรรมและแผ่นดินแม่เพราะความเป็นทาสและการล่าอาณานิคม อิทธิพลของตะวันตกที่แฝงอยู่ในสังคมทำลายรากเหง้าที่ยึดโยงผู้คนไว้กับวัฒนธรรมและแผ่นดินของบรรพบุรุษ ซูล่า (Xuela) ตัวละครลูกสาวไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชาติและแผ่นดินของแม่ได้เพราะภาวะไร้รากเหง้า ในตอนท้ายเรื่องนวนิยายจบลงด้วยความโดดเดี่ยวของซูล่า ซูล่าอาศัยอยู่เพียงลำพังในบ้านที่อยู่ห่างไกลจากผู้คนและรอความตายซึ่งเป็นเพียงสิ่งเดียวที่จะทำให้ซูล่าได้เป็นหนึ่งเดียวกับแม่

จากงานประพันธ์ของคินเคดที่กล่าวถึงข้างต้น ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวจะปรากฏในงานประพันธ์อย่างต่อเนื่อง คินเคดหยิบยกประเด็นนี้มากล่าวถึงซ้ำแล้วซ้ำอีก ผู้วิจัยได้เลือกนวนิยาย 4 เรื่องที่เห็นว่าเป็นชุดนวนิยาย (series) ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในยุคหลังอาณานิคมและการค้นหาอัตลักษณ์ของลูกสาวท่ามกลางภาวะไร้รากเหง้า ลูกสาวจะเป็นผู้ถ่ายทอดความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวและรวมถึงความสัมพันธ์กับตัวแทนแม่ (surrogate mother) เอาไว้ด้วย นอกจากนี้ ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคลยังสะท้อนให้เห็นประเด็นทางการเมืองเกี่ยวกับการตกเป็นทาสและการครอบงำทางอาณานิคม ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในนวนิยายของคินเคดจะเชื่อมโยง

ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวเข้ากับความสัมพันธ์ของลูกสาวกับแผ่นดินแม่ (motherland) และประเทศเจ้าอาณานิคมซึ่งเป็นประเทศแม่ (mother country)

3.1.4 โทนี มอริสัน

โทนี มอริสัน (Toni Morrison) เกิดในปีคริสตศักราช 1931 ในรัฐ โอไฮโอ โทนี มอริสันมีชื่อเดิมว่า โคลอี้แอน โทนี วอฟฟอร์ด (Chole Anthony Wofford) มอริสันเป็นลูกสาวคนที่สองจากลูกทั้งหมดสี่คนในครอบครัวผิวสีชนชั้นแรงงาน ครอบครัวของทั้งฝ่ายพ่อและแม่มีอาชีพรับจ้างทำไร่ ครอบครัวของมอริสันตัดสินใจอพยพสู่รัฐทางตอนเหนือเพื่อหลีกเลี่ยงการเหยียดเชื้อชาติในรัฐทางตอนใต้ ในปีคริสตศักราช 1949 มอริสันเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยฮาวาร์ด (Howard University) มอริสันศึกษาต่อในระดับปริญญาโทจนจบการศึกษาในปีคริสตศักราช 1955 จากมหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University)

งานประพันธ์ของโทนี มอริสัน นำเสนอประสบการณ์ของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน มอริสันได้แสดงให้เห็นว่าความเป็นทาสทำลายความเป็นมนุษย์ของทาสและได้ตัดขาดสายสัมพันธ์ของกลุ่มคนผิวสีจากวัฒนธรรมและแผ่นดินของบรรพบุรุษ แม้การค้าทาสจะยุติลงภายหลังสงครามกลางเมือง แต่ปัญหาการเหยียดเชื้อชาติทำให้กลุ่มคนเชื้อสายแอฟริกันยังคงเผชิญกับการกดขี่ที่ทำให้รู้สึกว่าการสร้างอัตลักษณ์ นอกจากนั้น ผู้เขียนยังได้แสดงให้เห็นปัญหาของสตรีผิวสีซึ่งต้องต่อสู้กับการกดขี่ที่มีมิติซ้ำซ้อนของเพศสภาพ เชื้อชาติ และชนชั้น ความสัมพันธ์ของมอริสันกับยายและแม่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ตัวละครผู้หญิงผิวสีในนวนิยายของมอริสัน กล่าวคือ ยายซึ่งได้รับความเคารพนับถือและความยำเกรงจากสมาชิกในครอบครัวและแม่ของมอริสันเป็นต้นแบบให้กับตัวละครหญิงผิวสีที่มีเข้มแข็งและแข็งแกร่ง *The Bluest Eyes* ได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสตศักราช 1970 ภายหลังจากตีพิมพ์ของนวนิยายเล่มนี้ มอริสันแสดงความเสียใจที่เปลี่ยนชื่อจาก “โคลอี้” เป็น “โทนี” โดยกล่าวว่างานเขียนของตนเองเขียนจากมุมมองของนักเขียนสตรีผิวสี แต่เธอใช้ชื่อผู้อื่นในการนำเสนองานประพันธ์⁸ ใน *The Bluest Eyes* ตัวละครหลักของเรื่องเป็นเด็กผู้หญิงผิวสีชื่อเพโคล่า บรีดเดิล (Pecola

⁸Toni Morrison [Online], Available form: <http://www.kirjasto.sci.fi/tmorrison.htm> [2006 Feb 20]

Breedlove) ซึ่งต้องการมีดาสีฟ้าเหมือนเชอริ เทมเพิล (Shirley Temple) เพราะเชื่อว่าการมีดาสีฟ้าจะทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับจากสังคมที่มีการเหยียดสีผิวแฝงอยู่

ผลงานเรื่องต่อมาของมอริสันคือ *Sula* ได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสตศักราช 1973 นวนิยายได้รับรางวัล Nation Book Critics Award นวนิยายเล่มที่สองยังคงนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนผิวสี โดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ของสตรีผิวสีสองคนซึ่งเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เด็ก ความสัมพันธ์ทั้งคู่ถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจชายเป็นใหญ่ของชุมชนผิวสี นวนิยายเล่มต่อมาในปีคริสตศักราช 1977 คือ *Song of Solomon* นวนิยายนำเสนอผ่านมุมมองของ มิลค์แมน เดด (Milkman Dead) ซึ่งพยายามจะค้นหาทองของบรรพบุรุษที่ถูกเก็บซ่อนไว้ การเดินทางของมิลค์แมนเปรียบเสมือนการเดินทางเพื่อค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง⁹

นวนิยายเรื่องต่อมาในปีคริสตศักราช 1987 คือ *Beloved* ได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ (Pulitzer Prize) นวนิยายนำเสนอประเด็นของความเป็นทาสที่ทำลายอัตลักษณ์ของชาวแอฟริกัน ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวจะแสดงให้เห็นผลกระทบของความเป็นทาสซึ่งทำลายความเป็นมนุษย์ของทาสและรากเหง้าที่เชื่อมโยงทาสกับแผ่นดินแอฟริกา ตัวละครลูกสาวในเรื่องจะเป็นอนาคตของชุมชนผิวสีที่จะเป็นอิสระจากความเป็นทาสอย่างแท้จริง ในปีคริสตศักราช 1992 นวนิยายเรื่อง *Jazz* ก็ได้รับการตีพิมพ์ นวนิยายนำเสนอยุคแห่งความรุ่งเรืองของกุ่มคนผิวสี (the Harlem Renaissance) ซึ่งดนตรีแจ๊สกำลังเฟื่องฟู ดนตรีแจ๊สกลายเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเองและต่อต้านการเหยียดสีผิวของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน อย่างไรก็ตาม นวนิยายได้แสดงให้เห็นว่าสถานภาพของสตรีผิวสียังคงมิได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด

โทนี มอริสัน ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในปีคริสตศักราช 1993 นวนิยายเล่มแรกภายหลังการได้รับรางวัลคือ *Paradise* ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในปีคริสตศักราช 1998 นวนิยายยังคงผูกโยงเรื่องอยู่ภายในชุมชนผิวสี โดยนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการกดขี่ที่ผู้หญิงผิวสีต้องเผชิญภายใต้อำนาจของชายเป็นใหญ่ มอริสันตั้งข้อสังเกตว่า “สวรรค์” เป็นพื้นที่ของผู้ชายที่กีดกันผู้หญิงออกไป ผู้หญิงผิวสีที่พยายามรื้อฟื้นสถานภาพของตนเองกลายเป็นอันตราย ดังเช่นตัวละครหลักในเรื่องที่เป็น

⁹ *Song of Solomon by Toni Morrison* Available from: [Online], <http://www.sparknotes.com/lit/solomon/>

สตรีผิวสีซึ่งกลายเป็น “แม่มด” ที่จะต้องถูกกำจัดออกไปจาก “สวรรค์”¹⁰ มอริสันยังนำเสนอประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ของผู้ชายและผู้หญิงผิวสีใน *Love* ซึ่งตีพิมพ์ในปีคริสตศักราช 2003

3.2 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และสังคม

การศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์จะทำให้เกิดความเข้าใจในวรรณกรรมที่ศึกษามากยิ่งขึ้น เพราะผู้เขียนได้อ้างอิงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาหนึ่งลงในงานประพันธ์ แม่ผิวสีมีประสบการณ์ร่วมกันซึ่งได้รับการสะท้อนลงในวรรณกรรม กล่าวคือ สถานภาพและบทบาทของสตรีผิวสีที่ถูกจำกัดอยู่ภายใต้กรอบของครอบครัวปิตาธิปไตย ประสบการณ์พลัดถิ่นเพราะการอพยพและการค้าทาสซึ่งทำให้แม่ผิวสีพลัดถิ่นมาอยู่ในประเทศตะวันตก รวมทั้งการล่าอาณานิคมที่ทำให้แม่ผิวสีพลัดถิ่นในดินแดนของตนเองเพราะการครอบงำของเจ้าอาณานิคมที่ทำลายรากเหง้าของแผ่นดินของแม่

ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวมิใช่ความสัมพันธ์ในระดับบุคคล แต่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย¹¹ กล่าวคือ แม่พยายามปกป้องลูกสาวจากการกดขี่ที่มีต่อเพศสภาพและชาติพันธุ์ แต่ลูกสาวเห็นว่าความรักของแม่กลายเป็นกรอบที่จำกัดให้ลูกสาวกลายเป็นแม่ ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวจึงมีทั้งความรักและความเกลียดอันส่งผลให้ลูกสาวตัดความสัมพันธ์กับแม่ นวนิยายแสดงให้เห็นว่าการปฏิเสธสายสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูกสาวตัดขาดตนเองจากวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ด้วย การกลับไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูกสาวได้ค้นพบสายสัมพันธ์ที่เคยถูกกดทับภายใต้อำนาจปิตาธิปไตย และทำให้ลูกสาวเชื่อมโยงตนเองเข้ากับรากเหง้าซึ่งมีผลต่อการเข้าใจอัตลักษณ์ของลูกสาว

¹⁰ Toni Morrison [Online], Available form: <http://www.kirjasto.sci.fi/tmorrison.htm> [2006 Feb 20]

¹¹ Simone A. James Alexander, *Mother Imagery in the Novels of Afro-Caribbean Women* (Columbia: University of Missouri Press, 2001), p.45.

3.2.1 ความผกผันภายในประเทศสู่การอพยพสู่ดินแดนใหม่

นวนิยายเรื่อง *The Bonesetter's Daughter* ได้ย้อนเหตุการณ์ไปในปีคริสต์ศักราช 1911 ซึ่งเกิดการปฏิวัติเพื่อล้มล้างระบบราชวงศ์และเปลี่ยนรูปแบบการปกครองมาเป็นระบอบสาธารณรัฐ (Republic) ปัญญาชนจีนซึ่งได้รับการศึกษาจากต่างประเทศมีความเห็นว่าการสร้างจีนยุคใหม่จำเป็นต้องล้มล้างแนวคิดแบบจีนโบราณอันเป็นบ่อเกิดของปัญหาต่างๆ ในประเทศจีน และสนับสนุนวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นศาสตร์ที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ประเทศจีน รวมทั้งเป็นการแสดงบทบาทใหม่ของจีนในสังคมโลก เนื่องจากแนวคิดขงจื้อ (Confucianism) มีหลักการเกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติ คุณธรรมของสตรี ขนบประเพณีจีนโบราณ และการปกครองก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม เช่น ความเหลื่อมล้ำที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสถานภาพของเพศชายและเพศหญิง ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวทำให้การต่อต้านความไม่เป็นธรรมกลายเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ แนวคิดแบบจีนโบราณจึงไม่เหมาะสมกับความก้าวหน้าของจีนยุคใหม่¹² อย่างไรก็ดี ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง ระบบราชวงศ์ถูกมองว่าเป็นระบบที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม อย่างไรก็ดี ความผกผันทางการเมืองก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยกับชนบทที่อยู่ห่างไกลจากเมืองหลวง แนวคิดและขนบประเพณีโบราณที่ฝังรากลึกในสังคมยังมีอิทธิพลเหนือวิถีชีวิตของชาวบ้าน ปรัชญาของขงจื้อซึ่งมีอิทธิพลเหนือสังคมจีนมาเป็นเวลายาวนานยังคงได้รับการนับถือสืบต่อกัน นอกจากนั้น สถานภาพและบทบาทของสตรีจีนจะยังถูกควบคุมให้อยู่ภายใต้กรอบที่กำหนดขึ้นจากขนบประเพณีโบราณ สถานภาพของสตรีจีนจะเป็นรองเพศชายและบทบาทก็ถูกจำกัดตามเพศสภาพ กล่าวคือ สตรีจีนถูกกำหนดให้เป็นลูกสาว ภรรยาและแม่¹³

ปัญหาสงครามอันเกิดจากความผกผันทางการเมืองและการรุกรานจากภายนอกประเทศ รวมทั้งความยากจนเป็นผลให้ชาวจีนอพยพสู่ประเทศใหม่อย่างต่อเนื่อง จากประวัติศาสตร์การอพยพของชาวจีนสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นประมาณกลางศตวรรษที่ 19 ผู้อพยพชาวจีนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประสบกับความยากจนหรือภาวะสงครามในประเทศจีนจึงเข้ามาแสวงหาโอกาสในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนผู้อพยพชาวจีนที่เพิ่มมากขึ้นก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากชาวอเมริกันจนเป็นที่มาของ

¹² *A Brief History of Chinese Immigration to America*. [Online] Available from: http://www.aifl.org/awards/ahp_0001_essav01.htm [2005 Sept 17]

¹³ Ibid.

กฎหมายกีดกันผู้อพยพชาวจีนในปีคริสตศักราช 1882 (the Chinese Exclusion Act) แม้ชาวจีนจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศสหรัฐอเมริกาให้มีความเจริญก้าวหน้า หากกระแสด้านชาวจีนมีสาเหตุจากชาวอเมริกันเห็นว่าผู้อพยพชาวจีนเข้ามาแย่งงานของชาวอเมริกันซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศสหรัฐอเมริการูปแบบหนึ่ง¹⁴ ภายหลังจากกฎหมายที่ออกมาในปีคริสตศักราช 1902 และคริสตศักราช 1904 มีผลบังคับให้ ผู้อพยพชาวจีนที่ไม่มีครอบครัวอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศ แต่มีเพียงบางชนชั้นเท่านั้นที่ได้รับการยกเว้นคือ นักการทูต พ่อค้า และนักเรียน¹⁵

ในช่วงศตวรรษที่ 20 สถานภาพของผู้อพยพและความเป็นอยู่ของชาวจีนในอเมริกามีแนวโน้มดีขึ้น เมื่อพระราชบัญญัติควบคุมผู้อพยพชาวจีนได้ถูกยกเลิกในปีคริสตศักราช 1943 และกฎหมายที่เกิดขึ้นตามมา (The Magnuson Act) ก็อนุญาตให้ผู้อพยพชาวจีนหนึ่งร้อยห้าคนต่อปีเข้ามายังประเทศสหรัฐอเมริกาได้อย่างถูกกฎหมายรวมทั้งให้สิทธิพลเมืองแก่ชาวจีนอพยพด้วย¹⁶ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ชาวจีนมิได้เป็นคนต่างด้าวที่เป็นเป้าหมายของการ โจมตีและการต่อต้านจากชาวอเมริกันอีกต่อไป ประกอบกับการเรียกร้องสิทธิเท่าเทียม(The Civil Rights Movement) ในช่วงทศวรรษ 1960 ทำให้คุณลักษณะเด่นของชาวจีน เช่นความอ่อนน้อมถ่อมตน ความขยันขันแข็งและความอดทนได้รับการชื่นชมจากสังคมอเมริกัน ชาวอเมริกันยกย่องผู้อพยพชาวจีนในฐานะของชนกลุ่มน้อยตัวอย่าง (Model minority) ที่อุทิศตนเพื่ออเมริกา อาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะในด้านบวกของชาวจีนได้รับการส่งเสริมเพื่อจุดประสงค์ในการต่อต้านชนกลุ่มน้อยผิวสี (Black American) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เป็นผู้นำในการปลุกกระแสเรียกร้องความไม่เท่าเทียมในช่วงเวลาดังกล่าว

ความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกาดังเช่นที่ผู้อพยพชาวจีนต้องทำงานที่ชาวอเมริกันไม่ทำโดยมักเป็นงานที่มีรายได้ต่ำและมีชั่วโมงการทำงานยาวนานภายใต้สภาพการทำงานที่เลวร้ายจึงทำให้ผู้อพยพชาวจีนยึดถือสิ่งที่คิดค้นมาจากประเทศเก่าเป็นสิ่งปลอบประโลมและคลายความบอบซ้ำที่เกิดจากการกีดกันและการกดขี่ต่อชาวจีน สำหรับผู้อพยพชาวจีนแล้ววัฒนธรรม

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Amy Tan: A Critical Companion [Online] Available from: <http://site.ebrary.com/lib/chula/doc> [2004 Sept 19]

¹⁶ Huntley, E.D., Amy Tan: A Critical Companion [Online] Available from: <http://site.ebrary.com/lib/chula/doc> [2004 Sept 19]

ธรรมเนียมมีความสูงส่งและประเทศจีนเป็นบ้านที่แท้จริง¹⁷ อย่างไรก็ตาม การเกิด เติบโตและได้รับการศึกษาในสังคมอเมริกันทำให้ลูกหลานชาวจีนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมจีนและประเทศจีนแตกต่างจากชาวจีนในรุ่นพ่อแม่ กล่าวคือ คนในรุ่นหลังได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศจีนผ่านทางเรื่องเล่าของคนในรุ่นก่อนจึงไม่มีความผูกพันกับประเทศจีน ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนเห็นประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นบ้านเพียงแห่งเดียวเท่านั้นและไม่คิดจะเดินทางกลับไปประเทศจีนดังเช่นคนในรุ่นพ่อแม่ นอกจากนี้ คุณค่าในครอบครัวจีนอันเป็นครอบครัวชายเป็นใหญ่และให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ ในขณะที่สังคมอเมริกันให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมและสิทธิของปัจเจกบุคคล ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจึงต้องการดำเนินชีวิตตามแบบวิถีชีวิตชาวอเมริกันมากกว่าอยู่ภายใต้ขนบประเพณีจีนโบราณ

3.2.2 สถานภาพของผู้หญิงเกาหลีและอดีตที่ถูกลี้ภัยของผู้หญิงบริการ

สถานภาพของสตรีเกาหลีเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงกับประเด็นเรื่องการกดขี่ทางประวัติศาสตร์ของสตรีเกาหลีที่ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการในค่ายทหารญี่ปุ่น สตรีเกาหลีถูกควบคุมสถานภาพและบทบาทให้อยู่ภายใต้ขนบประเพณีของครอบครัวและสังคมบิดาธิปไตย การบุกยึดครองประเทศเกาหลีและบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการจึงเป็นการกดขี่ซ้ำซ้อนที่ทำให้สตรีเกาหลีที่ตกเป็นเหยื่อของสงครามอยู่ในสภาพเสมือนไร้ตัวตนในสังคมเพราะสถานภาพที่ต่ำต้อยของผู้หญิงบริการประวัติศาสตร์ของประเทศเกาหลีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองจึงละเอียดที่จะกล่าวถึงอดีตผู้หญิงบริการเพื่อเหตุผลทางด้านความมั่นคงและความสง่างามของประเทศเกาหลี

แนวคิดของขงจื้อ (Confucianism) เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของสังคมเกาหลี แนวคิดนี้มีอิทธิพลในการกำหนดสถานภาพและบทบาทของเพศชายและเพศหญิงซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศชายกับเพศหญิง กล่าวคือ ในขณะที่เพศชายได้รับการยกย่องให้เป็นผู้สืบทอดวงศ์ตระกูลควบคุมคนในบ้าน และเป็นตัวแทนของครอบครัว แต่สตรีเกาหลีมีสถานภาพเป็นรองเพศชายและยังมีกรอบทางวัฒนธรรมจำกัดบทบาทหน้าที่ตามเพศสภาพ บทบาทของสตรีเกาหลีตามเพศสภาพคือ ลูกสาว ภรรยาและแม่ อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่แฝงอำนาจของเพศชายมิได้เป็นปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อ

¹⁷ Xiao-huang Yin, *Chinese American Literature Since 1850s*, p.118

สถานภาพของเพศหญิงที่เป็นรองเพศชาย ชนชั้นยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กดทับสตรีเกาหลี กล่าวคือ ในครอบครัวชนชั้นสูงและชนชั้นกลางเท่านั้นที่ลูกชายและลูกสาวมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ส่วนในชนชั้นล่าง ลูกชายจะได้รับการศึกษา ส่วนลูกสาวจะได้รับการฝึกฝนเพื่อเตรียมตัวให้เป็นแม่และภรรยาที่ดี

การแต่งงานทำให้ผู้หญิงกลายเป็นคนที่ไม่มิตัวตน สถานภาพของภรรยาในครอบครัวชายเป็นใหญ่ของเกาหลีจะมั่นคงเมื่อให้กำเนิดลูกชายแก่ครอบครัว นอกจากบทบาทในการสืบทอดวงศ์ตระกูล จะทำให้ลูกชายเป็นที่ปรารถนาแล้ว พิธีบวงสรวงบรรพบุรุษ (Ancestral ritual) ยังจำกัดให้ลูกชายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในพิธีดังกล่าว เนื่องจากแนวคิดขงจื้อให้ความสำคัญกับความกตัญญูและความเคารพผู้ใหญ่ การบวงสรวงเพื่อแสดงความเคารพต่อวิญญาณบรรพบุรุษจึงเป็นพิธีกรรมที่มีความสำคัญที่สุดในสังคมเกาหลี ลูกชายซึ่งมีโอกาสได้เรียนหนังสือเพื่อเรียนรู้แนวคิดขงจื้อจึงเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในพิธีกรรมนี้ ส่วนลูกสาวจะมีสถานภาพเป็นรองลูกชายเพราะครอบครัวเกาหลีในสมัยโบราณถือว่าลูกสาวเป็น “สมาชิกชั่วคราวของครอบครัว” เมื่อลูกสาวแต่งงาน ลูกสาวจะต้องย้ายไปอยู่กับครอบครัวสามีและสูญเสียสถานภาพในครอบครัวเดิม¹⁸

ผู้เขียนอ้างอิงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อแสดงให้เห็นผลกระทบของการยึดครองประเทศเกาหลีที่มีต่อปัจเจกบุคคล โดยเน้นที่สตรีเกาหลีซึ่งถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งญี่ปุ่นบุกยึดครองประเทศเกาหลีทำให้สตรีเกาหลีต้องเผชิญการกดขี่ซ้ำซ้อนที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพ ชนชั้น และเชื้อชาติ

ในช่วงแรกของสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้หญิงญี่ปุ่นที่ถูกลูกชายให้เป็นโสเภณีจะเดินทางไปพร้อมกับกองทัพญี่ปุ่น แต่ภายหลังจากการระบาดของโรคทางเพศในหมู่ทหารญี่ปุ่น จึงเกิดการนำผู้หญิงของประเทศที่ญี่ปุ่นยึดครองมาแทนที่โสเภณีที่ป่วยเป็นโรค มีการประมาณว่ามีผู้หญิงเป็นจำนวนกว่าสองแสนคนถูกล่อลวง ลักพาตัวและขายให้เป็นโสเภณีในค่ายทหารญี่ปุ่นที่กระจายในดินแดนที่อยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่น เหตุผลในการจัดตั้งห้องภายในค่ายทหารเพื่อเป็นการป้องกันการระบาดของโรคทางเพศ เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ทหาร และปกป้องภาพพจน์ของกองทัพญี่ปุ่นจากความเสื่อมเสียจากอาชญากรรมทางเพศที่เกิดจากทหารญี่ปุ่นซึ่งต้องจากครอบครัวมาเป็นเวลานานในช่วง

¹⁸ Kyu-Kwand Lee, *Korean family and kinship* (Soul: Jipmoondang Publishing, 1997), p.31-68.

สงคราม¹⁹ ผู้หญิงบริการ (Comfort woman) ที่อยู่ในค่ายส่วนใหญ่มาจากประเทศเกาหลีและบางส่วนจากฟิลิปปินส์ อาณานิคมดัตช์ในประเทศอินโดนีเซีย ได้หวั่น หมู่เกาะแปซิฟิก มาเลเซีย พม่าและทางตอนเหนือของประเทศจีน ผู้หญิงบริการถูกบังคับให้รองรับทหารญี่ปุ่นจำนวนสามสิบล้านถึงเจ็ดสิบล้านคนในแต่ละวัน นอกจากนั้น ผู้หญิงเหล่านี้จะถูกแบ่งแยกตามชาติพันธุ์และชนชั้น โดยผู้หญิงเชื้อสายยุโรปถูกจำกัดไว้ให้กับทหารชั้นผู้ใหญ่เท่านั้น ส่วนผู้หญิงเชื้อสายเอเชียซึ่งมักมาจากครอบครัวที่ยากจน โดยเฉพาะผู้หญิงเกาหลีซึ่งถูกมองว่าเป็นชนชาติที่ด้อยกว่าญี่ปุ่นจะถูกบังคับให้ให้บริการแก่ทหารในระดับล่าง²⁰

ผู้หญิงที่ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการในค่ายทหารจะถูกเปลี่ยนชื่อให้ใหม่เป็นชื่อญี่ปุ่น ถูกห้ามไม่ให้พูดคุยกันและไม่ได้รับอนุญาตให้ออกมานอกที่คุมขังของตนเอง นอกจากนั้น ผู้หญิงเหล่านี้จะถูกข่มขืน กระทำทารุณกรรมทางเพศและถูกเหยียดหยามจากทหารญี่ปุ่น การถูกทารุณกรรมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจทำให้ผู้หญิงเหล่านี้ถูกทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์และตกอยู่ในสภาพเหมือนกับตายทั้งเป็น²¹ เมื่อสงครามสิ้นสุดผู้หญิงบริการมีชีวิตรอดน้อยมาก โดยส่วนใหญ่สูญหายซึ่งคาดว่ามัน่าจะเสียชีวิตและอาจถูกฆ่าตาย

ต่อมาในปีคริสตศักราช 1945 ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงคราม ข้อตกลงอันริบคว่นของฝ่ายพันธมิตรได้แบ่งเกาหลีออกเป็นสองส่วน ส่วนที่อยู่ทางเหนือเส้นขนานที่ ๓๘ ขึ้นไป สหภาพโซเวียตรุสเซียจะเป็นผู้รับการยอมจำนนของกองกำลังญี่ปุ่น ญี่ปุ่นที่อยู่ทางตอนใต้เส้นขนานที่ ๓๘ ลงมา ต้องยอมจำนนกับกองกำลังสหรัฐ โซเวียตรุสเซียก็ถือว่าเส้นขนานที่ ๓๘ เป็นเส้นแบ่งเขตทางการเมืองภายใต้मानเหล็ก²² การถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการนั้นได้สร้างความละอายให้กับอดีตผู้หญิงบริการ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ระบุว่าอดีตผู้หญิงบริการที่รอดชีวิตไม่กล้ากลับบ้านไปหาครอบครัวเพราะความอับอายและความกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับจากครอบครัว ผู้หญิงเหล่านี้เลือกจะใช้ชีวิตที่เหลืออยู่อย่างโดดเดี่ยวและต้องประสบกับความยากจนและความทุกข์ทรมานจากความทรงจำที่ไม่อาจลืมเลือนได้²³ อดีตของสตรีเกาหลีที่

¹⁹ Kay Schaffer and Sidonie Smith, *Human Rights and Narrated Lives: The Ethics of Recognition* (New York: Palgrave Macmillan, 2004), p.126

²⁰ Ibid., p.126.

²¹ Ibid., p.127.

²² ปรีชา ศรีวัลย์, *สงครามโลกครั้งที่๑-๒ และสงครามเกาหลี*, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2545), หน้า 168.

²³ Kay Schaffer and Sidonie Smith, *Human Rights and Narrated Lives: The Ethics of Recognition*, p.127.

ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการให้กับทหารญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองเป็นเรื่องที่ถูกปกปิดและไม่ได้รับการเปิดเผย อาจกล่าวได้ว่าอะกิโกะเป็นตัวแทนของผู้หญิงบริการชาวเกาหลีที่ทำให้สูญหายไปประวัติศาสตร์ เพราะผู้หญิงเหล่านี้มิได้ถูกมองว่าเป็น “เหยื่อ” ของสงคราม หากแต่เป็น “โสเภณี” ที่นำความเสื่อมเสียมาสู่ประเทศชาติ²⁴ ในปีคริสต์ศักราช 1965 ประเทศเกาหลีและประเทศญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามในข้อตกลงให้ประเทศญี่ปุ่นชดเชยให้กับการบังคับใช้แรงงานของชาวเกาหลี และชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดแก่ประเทศเกาหลีและประชาชนชาวเกาหลี แต่การเจรจาไม่ได้ครอบคลุมในหัวข้อเกี่ยวกับสตรีเกาหลีที่ถูกบังคับใช้แรงงานในการให้บริการทางเพศกับทหารญี่ปุ่น จนกระทั่งในเดือนสิงหาคม ปีคริสต์ศักราช 1991 คิม ฮัก ซัน (Kin Huk Sun) อดีตผู้หญิงบริการในช่วงสงครามได้ออกมาเปิดเผยเรื่องราวของตนเองต่อสาธารณชน และเป็นที่มาของการชุมนุมเรียกร้องในอีกสี่เดือนต่อมาของกลุ่มสตรีเกาหลีซึ่งในกลุ่มนั้นมีอดีตผู้หญิงบริการชาวเกาหลีสามคนรวมอยู่ด้วย ในช่วงปลายปีคริสต์ศักราช 1992 ถึงปีคริสต์ศักราช 1993 รัฐบาลญี่ปุ่นได้จัดทำรายงานยอมรับถึง “ความเป็นไปได้” ของการบังคับหญิงสาวให้เป็นผู้หญิงบริการในค่ายทหารญี่ปุ่นและความเกี่ยวข้องของกองทัพญี่ปุ่นในการกระทำความผิดดังกล่าว แต่ปฏิเสธการกล่าวขอโทษและไม่มีกำหนดแผนชดเชยให้แก่อดีตผู้หญิงบริการ²⁵ สถานภาพของสตรีเกาหลีที่จำกดอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่และการถูกกดขี่ทางเชื้อชาติทำให้อดีตผู้หญิงบริการที่รอดชีวิตจากค่ายทหารญี่ปุ่น ไม่กล้าออกมาเปิดเผยเรื่องราวของตนเองเป็นเวลานานหลังจากสงครามสิ้นสุดเพราะจะถูกกล่าวหาว่าทำความเสื่อมเสียให้กับครอบครัวและทำให้ประเทศชาติต้องอับอาย

3.2.3 ภาวะไร้รากของยุคหลังอาณานิคม

การล่าอาณานิคม (Colonization) ส่งผลกระทบต่อประเทศที่ตกเป็นอาณานิคมและผู้คนที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศเจ้าอาณานิคม จาไมกา คินเคดกล่าวใน *In History* ว่าประวัติศาสตร์ของดินแดนที่ถูกค้นพบโดยคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus) นักเดินเรือผู้ยิ่งใหญ่ถูกสร้างขึ้นจากความไม่รู้และความไม่เข้าใจของผู้ค้นพบชาวตะวันตก ดินแดนที่ถูกค้นพบและถูกสร้างประวัติศาสตร์ให้มัน ในความเป็นจริงแล้วมีประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่เป็นของตนเอง

²⁴ Ibid., p.128.

²⁵ Ibid., p.132.

เมื่ออำนาจของชาติตะวันตกเข้าแทรกแซง ประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจจึงถูกกดทับโดยประวัติศาสตร์ของชาวตะวันตก นอกจากนั้น ประวัติศาสตร์ของประเทศอาณานิคมถูกทำให้กลายเป็นอดีตที่สูญหายไป ประเทศตะวันตกเข้ามาสร้างสรรค์ประวัติศาสตร์แห่งปัจจุบันและอนาคตในรูปแบบของความเป็นอารยธรรม(Civilization)²⁶ อำนาจในการปกครองของเจ้าอาณานิคมส่งเสริมให้เกิดการครอบงำทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคม เจ้าอาณานิคมตะวันตกเข้ามาแสวงหาทรัพยากรในประเทศที่ตกเป็นอาณานิคม ความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมอาณานิคมจึงต้องเผชิญกับความยากจนและความแห้งแล้งเพราะทรัพยากรที่ถูกทำลาย จาไมกา คินเคดกล่าววิพากษ์การแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรบนเกาะแอนติกัวซึ่งเป็นเกาะเล็กๆและเคยอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษ ทรัพยากรธรรมชาติของเกาะถูกทำลายเพราะการเพาะปลูกที่เน้นการปลูกพืชเพียงอย่างเดียวคือ อ้อย ในช่วงที่คินเคดเกิด เกาะแอนติกัวได้รับการพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้หลักแก่ประชากรของเกาะ ความเป็นอยู่ของผู้คนบนเกาะจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก รากเหง้าที่เชื่อมโยงบุคคลกับวัฒนธรรม เพื่อนร่วมชาติและแผ่นดินบ้านเกิดจึงถูกทำลายไปเพราะการครอบงำของอิทธิพลตะวันตกที่ฝังรากลึกในสังคมอาณานิคม²⁷ คินเคดกล่าวว่าการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะแอนติกัวว่าเป็นการครอบงำทางดินแดนในรูปแบบใหม่ (Neocolonialism) โดยคนพื้นเมืองบนเกาะจะอยู่ในฐานะของคนรับใช้ของนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันที่เข้ามาแสวงหาความสงบและการพักผ่อนหย่อนใจจากธรรมชาติบนเกาะแอนติกัว²⁸

นอกจากนั้น สถานภาพของเพศหญิงในสังคมถูกกดทับอยู่ภายใต้อำนาจปิตาธิปไตยที่มีวัฒนธรรมตะวันตกครอบไว้อีกชั้นหนึ่ง แม่ผู้ให้กำเนิดมิได้เป็นเพียงผู้ให้การเลี้ยงดูแต่จะทำหน้าที่ถ่ายทอดคุณค่าของสังคมข้างต้นต่อไปให้กับลูกสาว ความต้องการที่จะช่วยเหลือให้ลูกสาวสามารถอยู่รอดได้ จึงทำให้แม่พยายามเลี้ยงลูกสาวให้เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง หากการยึดถือคุณค่าของตะวันตกทำให้แม่กลายเป็นเครื่องมือของสังคมในการถ่ายทอดบทบาทที่กำหนด โดยเพศสภาพของเพศหญิงคือ การเป็นลูกสาว ภรรยาและแม่ การศึกษามุ่งหวังให้สตรีผิวสีกลายเป็นกุลสตรีตะวันตก ลูกสาวจึงเห็นว่าการเลี้ยงดู

²⁶ Dean Seamus, "Imperialism/Nationalism" in *Critical Terms for Literary Study*, eds. Frame Lentricchia and Thomas Maclaughlin (Chicago and London: The University of Chicago Press, 1995), p. 354-355.

²⁷ *The Life of Jamaica Kincaid*. [Online] Available from: <http://www.english.emory.edu/Bahri/Kincaid.html> [2006 Feb 10]

²⁸ Ibid.

ของแม่กลายเป็นกรอบที่จำกัดบทบาทตามเพศสภาพเท่านั้น ประกอบกับรากเหง้าที่ถูกทำลายเพราะความเป็นทาสและการตกเป็นอาณานิคมทำให้ลูกสาวรู้สึกแปลกแยกจากแผ่นดินของแม่

Stripped literally and figuratively of their original Motherlands, Africa, and their mother tongues, Caribbean or, rather, diasporic peoples have had to reinvent themselves for themselves. In perpetuating the destructive nature and agenda of slavery, colonization has negatively affected not only the “adopted and adapted” (Caribbean) culture but also the place geographic and Caribbean peoples like.²⁹

ผลกระทบจากการล่าอาณานิคมมีความรุนแรงเพราะประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนชาติที่อยู่ภายใต้อำนาจถูกกดทับให้อยู่ภายใต้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเจ้าอาณานิคมตะวันตก ประวัติศาสตร์ของผู้ถูกปกครองทำให้ผู้คนที่อยู่ในสังคมอาณานิคมไม่มีความรักและภาคภูมิใจในตนเองและชาติพันธุ์ และภาวะไร้รากเหง้าได้ส่งผลกระทบต่อสายสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลกับดินแดนที่เป็นถิ่นกำเนิด ภาพลักษณ์ของความสวยงามที่ถูกสร้างขึ้นทำให้ชาวอาณานิคมต้องการเดินทางไปยังประเทศตะวันตก เพื่อชีวิตที่ดีกว่า นอกจากนั้น อิทธิพลของเจ้าอาณานิคมที่ยังคงฝังรากลึกอยู่ในสังคมยุคหลังอาณานิคมยังก่อให้เกิดการกดขี่ทับซ้อนต่อสตรีผิวสีเพราะนอกจากจะถูกจำกัดบทบาทให้อยู่ในกรอบของสังคมปิตาธิปไตยแล้ว ยังถูกครอบงำโดยคุณค่าของตะวันตก

3.2.4 ความเป็นทาส: ความเป็นมนุษย์ที่สูญหาย

ความเป็นทาสทำลายทาสชายและหญิงด้วยการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์และทำลายอัตลักษณ์ของทาส กล่าวคือ ระบบทาสได้กดทับคุณค่าความเป็นชายและความเป็นผู้หญิงของทาส โดยทาสผู้ชายจะถูกกดขี่ให้ใช้แรงงานและทาสก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะปกป้องตนเอง ภรรยาและลูกได้เลย ส่วนทาสผู้หญิงนอกจากการทำงานบ้านและงานกลางแจ้งแล้ว ทาสผู้หญิงถูกลดคุณค่าให้เป็นเพียงหน้าที่ของผู้ให้กำเนิด(Bearer) เท่านั้น ระบบทาสทำให้ทาสมีสถานภาพที่ต่ำต้อยจนแทบไม่เหลือความเป็นมนุษย์

²⁹Simone A. James Alexander, Mother Imagery in the Novels of Afro-Caribbean Women, p.17.

อยู่เลย หากสถานการณ์ของทาสเพศหญิงเลวร้ายกว่าทาสเพศชายมากนัก เพราะนายทาสสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากความเป็นแม่ของทาสเพศหญิงได้

เออร์ลิน สเตตสันผู้เขียนบทความเรื่อง *Studying Slavery: Some Literary and Pedagogical Considerations on the Black Female Slave* ยกตัวอย่างกฎหมายบางฉบับที่กีดกันทาสเพศหญิง เช่น กฎหมายในปี 1662 ของอาณานิคมเวอร์จิเนีย (Virginia colony) ซึ่งให้ลูกที่เกิดจากทาสมีสถานภาพเป็นทาส กฎหมายดังกล่าวเป็นการเอื้อประโยชน์ให้นายทาส และในกฎหมายฉบับเดียวกันนี้ก็ไม่อนุญาตให้ทาสมีสิทธิในการครอบครองสิ่งใด³⁰ ดังนั้นลูกทาสจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของนายทาสที่จะนำไปเป็นแรงงานหรือแม้จะขายต่อก็ได้ กฎหมายฉบับดังกล่าวมิได้มีบทลงโทษการล่วงละเมิดทางเพศของนายทาสผิวขาวซึ่งแสดงให้เห็นปัญหาเรื่องเพศสภาพของทาสเพศหญิงที่ถูกลดทอนคุณค่าลงโดยระบบทาส ระบบทาสแสวงหาผลประโยชน์จากเพศสภาพของทาสเพศหญิง ภาพลักษณ์ของทาสผู้หญิงในโฆษณาขายทาสชิ้นหนึ่งที่กล่าวถึงในงานเขียนสเตตสันแสดงให้เห็นถึงความเป็นแม่ของสตรีผิวสีที่เชื่อมโยงกับเพศสภาพที่ต่ำต้อยของทาสเพศหญิง Female Slaves, referred to as “female animals,” described in terms of sexuality, were believed to have excessively “large nipples” and “an extraordinary ease of child bearing.”³¹ ความเป็นแม่ของทาสผิวสีถูกลดทอนลงไม่แตกต่างไปจากสัตว์เพศเมียโดยในโฆษณาดังกล่าวได้อวดอ้างคุณสมบัติการเป็น “แม่พันธุ์ชั้นดี” ของทาสหญิงผิวสีที่จะกำเนิดลูกทาสให้แก่นายทาสที่ต้องการแรงงานไว้ใช้ในครอบครัว นอกจากทาสจะมีหน้าที่เป็นแรงงานแล้ว ทาสเพศหญิงจะถูกบังคับให้มีลูกจำนวนมากเพื่อเป็นแรงงานให้กับนายทาส

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ทั้งสี่เรื่องชี้ให้เห็นว่าประสบการณ์พลัดถิ่นของแม่ผิวสีจะมีอิทธิพลต่อความเป็นแม่ ประวัติความเป็นมาของแม่ที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะของแต่ละชาติพันธุ์ทำให้แม่มิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้กำเนิดและให้การเลี้ยงดูเท่านั้น แต่รวมถึงบทบาทในการรักษารากเหง้าของชาติพันธุ์ไม่ให้ถูกกลืนไปกับกระแสวัฒนธรรมตะวันตก การเลี้ยงดูของแม่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมของแม่ได้รับการถ่ายทอดไปยังลูกสาว ความ

³⁰ Erlene Stetson, “Studying slavery: Some Literary and Pedagogical Considerations on the Black Female Slave”, in *But Some of Us are Brave*, eds. by Gloria T. Hall, Barbara Smith and Patricia Bell Scott (New York, the Feminist Press, 1982), p.72.

³¹ Ibid.,p.73.

สัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวจึงมิใช่ความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่มีประเด็นทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

3.3 ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวในวรรณกรรม

เนื่องจากการอพยพทำให้แม่ในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายเอเชียพลัดถิ่นจากแผ่นดินของแม่แม่จึงพยายามรักษารากเหง้าโดยการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อไปยังลูกสาว อย่างไรก็ตาม การเกิดใช้ชีวิตและได้รับการศึกษาในสังคมตะวันตกทำให้วัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชีย ความขัดแย้งของแม่-ลูกสาวเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมเพราะลูกสาวยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกเหนือรากเหง้าของตน อย่างไรก็ตาม เมื่อลูกสาวตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมแม่ การกลับไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับแม่จะทำให้ลูกสาวได้รับการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่อันจะนำไปสู่การเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง ส่วนความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายแอฟโฟร-คาริเบียนได้รับผลกระทบจากความเป็นทาสและการล่าอาณานิคมทำให้แม่กับลูกสาวถูกตัดขาดจากวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ การรื้อฟื้นความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในกลุ่มนี้จะเกิดขึ้นยากกว่ากลุ่มแรก การพัฒนาอัตลักษณ์ของลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟโฟร-คาริเบียนจึงแตกต่างจากลูกสาวในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายเอเชีย

3.2.1 *The Bonesetter's Daughter*: จากสาวใช้ไปสู่นักเขียนชาวอเมริกัน

The Bonesetter's Daughter เป็นนวนิยายเล่มที่สี่ของเอมี ดันที่ประพันธ์ในปีคริสตศักราช 2001 นวนิยายนำเสนอความสัมพันธ์ของแม่กับลูกสาวท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอเมริกัน โครงเรื่องกล่าวถึงแม่ชาวจีนผู้ซึ่งกำลังสูญเสียความทรงจำจึงยอมเปิดเผยความลับที่เก็บไว้เป็นเวลานานให้ลูกสาวได้รับรู้ โดยอดีตเกี่ยวกับชีวิตของแม่ในเมืองจีนมีบทบาทสำคัญทำให้ลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายจีนเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง

นวนิยายเรื่องนี้แบ่งออกเป็นสามภาค โดยมีบทนำกล่าวถึงความจริงที่ถูกเก็บไว้เป็นความลับมาเป็นเวลานานและกำลังจะสูญสลายไปพร้อมกับความทรงจำของตัวละครแม่คือลูหลิง (Luling) ส่วนในภาคที่หนึ่งซึ่งเป็นการเล่าผ่านมุมมองของรุธ (Ruth) ลูกสาวชาวอเมริกันนำเสนอความขัดแย้งของแม่กับลูกสาวท่ามกลางการปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอเมริกัน โครงเรื่องในภาคนี้จะสลับกันระหว่างเหตุการณ์ในอดีตกับปัจจุบันและจะครอบคลุมเหตุการณ์ตั้งแต่รุธตระหนักว่าแม่มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับความทรงจำจนกระทั่งเธอตัดสินใจย้ายกลับไปอยู่กับแม่ แม้ว่ารุธจะยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตคู่ของตนเองได้ก็ตาม ในภาคที่สองจะเน้นที่การรื้อฟื้นความทรงจำของลูหลิงซึ่งอยู่ในลักษณะของจดหมายที่บันทึกอดีตของตนเองก่อนการอพยพมาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และในภาคที่สามจะกล่าวถึงเหตุการณ์ภายหลังจากที่รุธได้อ่านจดหมายของแม่จนนำไปสู่การเข้าใจอัตลักษณ์และการค้นพบสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงแม่กับลูกสาวถึงสามรุ่น ในภาคสุดท้ายนวนิยายแสดงให้เห็นความสำคัญของเรื่องเล่าของแม่ที่มีส่วนช่วยให้ลูกสาวเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง เรื่องเล่าของแม่ช่วยให้รุธสามารถรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่และป้าทูนหัว (Precious Aunite) ซึ่งเป็นยายของเธอ ทำให้รุธเข้าใจอัตลักษณ์อเมริกัน-จีนของตนเอง และยังมีส่วนช่วยให้รุธสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวอเมริกันของเธออีกด้วย

ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในนวนิยายเรื่องนี้มีสองคู่คือ ลูหลิงกับรุธ และ ป้าทูนหัวกับลูหลิง นวนิยายเน้นการสลับให้แม่และลูกสาวเป็นผู้เล่าอันจะสนับสนุนแก่นหลักของเรื่องคือความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวท่ามกลางความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความจริงที่ถูกปกปิดไว้และความแตกต่างของสองวัฒนธรรม โดยความขัดแย้งในคู่ของลูหลิงกับรุธเกิดจากการปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอเมริกัน ส่วนในคู่ของป้าทูนหัวกับลูหลิงมีสาเหตุจากอดีตของแม่ที่ถูกปกปิดเอาไว้

ป้าทูนหัวและลูหลิง

จากความทรงจำในวัยเด็กของลูหลิง (Luling) เกี่ยวกับหมู่บ้านหัวใจอมตะ (Immortal Heart) ที่ตระกูลหลิว (Liu) อาศัยอยู่มาถึงหกร้อยปี หมู่บ้านนี้เคยเป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงเพราะมีต้นไม้อมตะซึ่งเชื่อกันว่าฮ่องเต้ของราชวงศ์หนึ่งเป็นผู้ปลูกถวายพระมารดา ผู้คนจากทุกสารทิศต่างเดินทางมาเพื่อขอพรจากต้นไม้ แต่เมื่อต้นไม้ตายซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ราชวงศ์ชิงล่มสลาย ดำเนินเกี่ยวกับต้นไม้กลับกลายเป็นเพียงเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อยกย่องผู้ปกครองทรราชย์เท่านั้น หมู่บ้านหัวใจอมตะจึงไม่โด่งดัง

เหมือนก่อน ความเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านทำให้ตระกูลหลิวพยายามรักษาฐานะและเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตระกูลโดยนำหมึกไปขายที่เมืองปักกิ่งเพราะในเมืองใหญ่มีผู้มีความรู้และจำเป็นต้องใช้หมึก

But the men of our family also had ambitions. They were always looking for more. They said that in Peking, more people wrote important documents. Those important documents required more good ink. Peking was where the more of the big money was. Around 1920, Father, my uncles, and their sons went there to sell the ink.³²

ชาวบ้านในหมู่บ้านหัวใจอมตะประสบกับปัญหาความแห้งแล้งและความยากจน แนวคิดและขนบประเพณีโบราณที่ฝังรากลึกในสังคมยังมีอิทธิพลเหนือวิถีชีวิตของชาวบ้าน การแพทย์เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์มิได้เข้ามาแทนที่ความเชื่อแบบเก่า ชาวบ้านยังคงมีความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาแบบโบราณ เช่น ความเชื่อว่ากระดูกมังกรสามารถรักษาได้ทุกโรค “The bones were well known for curing anything, from wasting disease to stupidity.”³³ ป้าทูนหัว (Precious Auntie) เป็นสตรีจีนที่มีความรู้เพราะพ่อของป้าทูนหัวได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับยาและการรักษาผู้ป่วยให้ ตระกูลของป้าทูนหัวซึ่งเป็นหมอกระดูกได้เก็บจำความลับเกี่ยวกับการรักษากระดูกมาช้านานและความลับของกระดูกมังกรซึ่งใช้ในการรักษากระดูกก็ได้รับการถ่ายทอดมาสู่ป้าทูนหัวด้วย ประกอบกับป้าทูนหัวสูญเสียแม่ไปตั้งแต่เด็ก พ่อจึงรักป้าทูนหัวและให้ป้าทูนหัวติดตามไปได้ทุกที่ ป้าทูนหัวมีอิสระไม่ต้องถูกรัดเท้าเพราะพ่อไม่อาจทนเห็นป้าทูนหัวเจ็บปวดได้ ความรู้ทำให้ป้าทูนหัวมีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ป้าทูนหัวเลือกคู่ครองด้วยตนเองโดยไม่ยอมให้แม่สื่อเป็นผู้จับคู่ให้ ป้าทูนหัวจึงแตกต่างจากผู้หญิงจีนตามขนบประเพณีจีนโบราณ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากป้าทูนหัวให้กำเนิดลูหลิง ลูหลิงก็ถูกรับเลี้ยงโดยครอบครัวของลูกชายคนโตของตระกูลหลิว ลูหลิงจึงเชื่อว่าตนเองเป็นลูกสาวของตระกูลหลิวเรื่อยมา ส่วนชื่อจริงและอดีตของป้าทูนหัวจึงยอมมีชีวิตอยู่ต่อไป

ภายหลังจากป้าทูนหัวให้กำเนิดลูหลิง ลูหลิงก็ถูกรับเลี้ยงโดยครอบครัวของลูกชายคนโตของตระกูลหลิว ลูหลิงจึงเชื่อว่าตนเองเป็นลูกสาวของตระกูลหลิวเรื่อยมา ส่วนชื่อจริงและอดีตของป้าทูน

³² Amy Tan, *The Bonesetter's Daughter* (New York: Ballantine Books, 2001), p. 176.

³³ Ibid., p. 182.

หัวถูกปกปิดไว้เพราะครอบครัวเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าอับอายเกินกว่าจะพูดถึง แม้ป้าทูนหัวจะเป็นเหยื่อของชายผู้ชั่วร้าย แต่ป้าทูนหัวกลับถูกประณามและเป็นที่รังเกียจของครอบครัวจนไม่มีใครเรียกป้าทูนหัวด้วยชื่อจริงอีกต่อไป

เนื่องจากป้าทูนหัวเป็นใบ้จึงสื่อสารกับลูหลิงโดยการใช้ภาษามือ ภาษาท่าทางและการเคลื่อนไหว รวมทั้งการเขียน การพูดคุยของป้าทูนหัวกับลูหลิงเป็นการสื่อสาร โดยใช้ความเงียบซึ่งมีแต่ทั้งคู่เท่านั้นที่เข้าใจ Hand-talk, face-talk, and chalk-talk were the languages I grew up with, soundless and strong³⁴ ป้าทูนหัวสั่งให้ลูหลิงจดจำชื่อของบรรพบุรุษและชื่อจริงของป้าทูนหัว นอกจากนั้น ป้าทูนหัวยังนำกระดูกพยากรณ์ (The oracle bone) มาให้ลูหลิงดู กระดูกพยากรณ์จะบอกความเกี่ยวพันกันระหว่างลูหลิงกับตระกูลของป้าทูนหัวเพราะกระดูกพยากรณ์ชิ้นนั้นเป็นสมบัติของตระกูลที่ตกทอดจากพ่อมาสู่ป้าทูนหัวและป้าทูนหัวจะมอบให้เป็นของลูหลิงต่อไป เมื่อลูหลิงเรียนรู้ที่จะจดจำ

ลูหลิงเติบโตมาพร้อมกับเรื่องเล่าเกี่ยวกับพ่อและบรรพบุรุษของป้าทูนหัวซึ่งเป็นหมอกระดูกที่มีชื่อเสียง ป้าทูนหัวพาลูหลิงไปยังถ้ำที่พบกระดูกมังกรอันเป็นความลับของตระกูลที่ถ่ายทอดจากพ่อมาสู่ป้าทูนหัว อย่างไรก็ดี ลูหลิงกลับเข้าใจว่าป้าทูนหัวแต่งเรื่องต่างๆขึ้นเพื่อให้ลูหลิงรักและเคารพเชื่อฟังเท่านั้น เช่น เรื่องแผลเป็นบนใบหน้าซึ่งมีเนื้อเรื่องเปลี่ยนแปลงไปทุกครั้งทีเล่าและประกอบไปด้วยความเหนือจริงเพื่อแสดงความกล้าหาญของป้าทูนหัว และเรื่องเล่าเกี่ยวกับคำสาปซึ่งตกทอดมาจากบรรพบุรุษของป้าทูนหัว ภายหลังจากชุดค้นพบมนุษย์ปักกิ่ง(Peking Man)ทำให้เกิดความเชื่อใหม่ว่ากระดูกมังกรที่ใช้มาทำยารักษาโรคนั้นแท้จริงแล้วเป็นกระดูกของมนุษย์ ประกอบกับความฝันที่พ่อของป้าทูนหัวมาบอกแก่ป้าทูนหัวว่ากระดูกที่เก็บไว้อาจเป็นของบรรพบุรุษคนหนึ่งเสียชีวิตในถ้ำ ดังนั้น เมื่อพ่อของป้าทูนหัวนำกระดูกดังกล่าวมาใช้จึงถือว่าเป็นการล่วงเกินบรรพบุรุษและเป็นที่มาของคำสาปที่นำหายนะต่างๆมาสู่ป้าทูนหัว ป้าทูนหัวจึงนำกระดูกที่เก็บไว้กลับไปถ้ำ แต่ลูหลิงเข้าใจว่าป้าทูนหัวเพียงต้องการจะห้ามไม่ให้ลูหลิงไปเก็บกระดูกที่ถ้ำและไม่ต้องการให้ตระกูลหลิวร่ำรวยจากการขายกระดูก

อดีตที่ถูกปกปิดไว้ทำให้ลูหลิงเข้าใจผิดว่าป้าทูนหัวคัดค้านการแต่งงานของตนเองกับลูกชายของเศรษฐีนางเพราะป้าทูนหัวกลัวว่าตนเองจะสูญเสียตำแหน่งที่เลี้ยงของลูหลิงและจะต้องออกจากบ้านไป ป้าทูนหัวตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อปกป้องลูหลิงจากแผนการร้ายของเศรษฐีซึ่งที่

³⁴Ibid., p2.

ต้องการให้ลูหลิงแต่งงานกับลูกชายของตนเพื่อจะได้ครอบครองกระดุมมังกร จดหมายที่ป้าทูนห้วนมอบไว้ให้ลูหลิงได้บอกเล่าความจริงรวมทั้งเรื่องโศกนาฏกรรมในอดีตที่ทำให้ป้าทูนห้วนต้องปกปิดตนเองในฐานะพี่เลี้ยงของลูหลิง การอ่านจดหมายของป้าทูนห้วนทำให้ลูหลิงตระหนักว่าป้าทูนห้วนพยายามบอกเล่าความจริงกับเธอตลอดมา ป้าทูนห้วนใช้ภาษามือ ภาษาท่าทางและการเขียนเพื่อบอกเล่าความจริงที่ไม่สามารถพูดได้ หากมีคุณค่าควรแก่การจดจำ อย่งไรก็ดี ลูหลิงไม่เข้าใจเรื่องเล่าของแม่และเห็นว่าเป็นเพียงเรื่องที่แต่งขึ้น หากเมื่อความลับเปิดเผย ความทรงจำและความเป็นมาของแม่อยู่ในเรื่องเล่าที่แม่พยายามถ่ายทอดให้ลูหลิงได้รับรู้เรื่อยมา

ภายหลังจากที่ป้าทูนห้วนฆ่าตัวตาย ลูหลิงถูกส่งตัวไปที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ความรู้ที่ป้าทูนห้วนเคยสอนทำให้ลูหลิงได้เป็นครูสอนหนังสือเด็กกำพร้า รูปถ่ายของป้าทูนห้วนที่มอบไว้ให้พร้อมจดหมายทำให้ลูหลิงตระหนักว่าตัวตนของเธอเกิดจากการหล่อหลอมผ่านการเลี้ยงดูของป้าทูนห้วน ในตอนที่มิชชีวิตอยู่ ป้าทูนห้วนสอนให้ลูหลิงฉลาดและมีความใฝ่รู้ หากความจริงที่ถูกปกปิดไว้ทำให้ลูหลิงไม่เข้าใจป้าทูนห้วนจนเป็นเหตุให้เกิดโศกนาฏกรรมที่ทำให้ป้าทูนห้วนเสียชีวิต

The more I looked, however, the more she became familiar. And then I realized: Her face, her hope, her knowledge, her sadness—they were mine. Then I cried and cried, glutting my heart with joy and self-pity.³⁵

ลูหลิงได้พบกับไจ่ จิง (Kai Jing) สามีคนแรกที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ภายหลังจากที่ทั้งคู่แต่งงานกันไม่นาน สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าต้องปิดตัวลงเพราะมิชชันนารีถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไป รวมทั้งสามีของลูหลิงซึ่งถูกทหารญี่ปุ่นฆ่าในเวลาต่อมา ความขัดแย้งที่จบลงด้วยความตายของผู้เป็นแม่ทำให้ลูหลิงเชื่อว่าคำสาปของตระกูลได้ตกทอดมาที่เธอ คำสาปทำให้ชีวิตของลูหลิงประสบกับความทุกข์และการพลัดพรากจากคนที่ลูหลิงรัก ภายหลังสงครามจากการรุกรานของญี่ปุ่นสิ้นสุดลง ลูหลิงได้รับโอกาสที่จะเดินทางไปอเมริกา กับมิสกรูทอฟ (Miss Grutoff) มิชชันนารีชาวอเมริกันซึ่งเคยเป็นผู้ดูแลสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ลูหลิงหวังว่าการเดินทางไปอเมริกาจะช่วยให้สามารถละทิ้งอดีตไว้เบื้องหลังและเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้

³⁵Ibid., p.270-271.

Miss Grutoff did not ask this only as a favor. We all knew she was also offering a great opportunity. A visa to America. But only one of us could take it. I thought about this. In my heart, America was the Christian heaven. It was where Kai Jing had gone, where he was waiting for me. I knew this was not actually true, but there was a hope that I could find happiness that had stayed hidden from me. I could leave the old curse, my bad background.³⁶

ลูหลิงเป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้อพยพชาวจีนที่ต้องประสบกับความยุ่งยากและอุปสรรคกว่าจะได้เดินทางไปสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา ลูหลิงเสียสละให้เกาหลิง (Gaoling) ญาติของลูหลิงเดินทางไปกับมิสกรูทอฟก่อน โดยหวังว่าเกาหลิงจะช่วยให้ลูหลิงสามารถอพยพตามไปได้ อย่างไรก็ตาม เกาหลิงยังไม่ได้เป็นประชากรของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงไม่สามารถรับรองให้ลูหลิงเดินทางมาได้ ลูหลิงจึงต้องติดอยู่ที่เกาะฮ่องกงและหางานทำเพื่อรอความหวังที่แทบจะไม่มาถึง แต่ในที่สุดเกาหลิงก็สามารถหาช่องทางให้ลูหลิงเดินทางเข้าสู่ประเทศได้โดยการให้ครอบครัวของสามีในอนาคตรับรองว่าลูหลิงเป็นศิลปินชาวจีนที่มีชื่อเสียง ข้อจำกัดของการเดินทางทำให้ลูหลิงต้องปลอมแปลงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับอายุและความสัมพันธ์ว่าเป็นพี่สาวร่วมสายเลือดกับเกาหลิง ทั้งที่ในเวลานั้นความจริงได้เปิดเผยแล้วว่า ลูหลิงเป็นลูกนอกสมรสของป้าทูนหัวกับลูกชายคนสุดท้ายของตระกูลหลิว ลูหลิงเดินทางไปอเมริกาและนำความทรงจำที่เจ็บปวดติดตัวไปด้วย “I sailed for America, a land without curses or ghosts. By the time I landed, I was five years younger. Yet I felt so old.”³⁷

เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในอเมริกา ลูหลิงและเกาหลิงแต่งงานกับลูกชายของครอบครัวอเมริกันเชื้อสายจีนที่รับรองให้ลูหลิงเดินทางเข้าประเทศ แต่สามีของลูหลิงเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุ ลูหลิงจึงใช้ความสามารถในการประดิษฐ์อักษรจีน (Calligraphy) และทำงานหลายๆอย่างเพื่อเลี้ยงดู ลูหลิงส่งให้ลูหลิงได้เรียนในโรงเรียนที่ดีเพื่อให้ลูหลิงได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกับเด็กอเมริกัน

เมื่อลูหลิงตระหนักว่าตนเองไม่สามารถจดจำชื่อของป้าทูนหัวและชื่อของตระกูลหมอกระดุกได้อีกต่อไป ลูหลิงใช้วิธีเขียนจดหมายซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับที่ป้าทูนหัวเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวที่จะทำให้

³⁶Ibid., p.317.

³⁷Ibid., p.338.

ลูกสาวชาวอเมริกัน ได้รู้จักแม่และบรรพบุรุษของตน อาจกล่าวได้ว่าวิธีการเขียนจดหมายโดยใช้การประดิษฐ์อักษรจีนเป็นความปรารถนาของแม่ที่จะถ่ายทอดภาษาและศิลปะของแม่ต่อไปยังลูกสาวเพื่อให้ลูกสาวได้ตระหนักถึงรากเหง้าความเป็นจีนของตนเอง

ลูหลังกับรุธ

นวนิยายได้ผูกโยงเหตุการณ์ที่นำไปสู่การตัดสินใจของรุธที่ต้องเลือกระหว่างการรักษาชีวิตคู่ของเธอไว้กับการกลับไปดูแลแม่ โดยโครงเรื่องจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่กำลังคลอนแคลนภายในครอบครัวอเมริกันของรุธควบคู่ไปกับการตระหนักถึงอาการป่วยของแม่ นวนิยายเริ่มต้นด้วยความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอเมริกันของรุธอันประกอบไปด้วยอาร์ต(Art) และลูกสาวของอาร์ตอีกสองคนคือ เฟีย (Fia) และดอรี(Dory) รุธไม่แน่ใจในสถานภาพของตนเองเพราะรุธอยู่กับอาร์ตมาเกือบสิบปีแต่ทั้งคู่ยังไม่ได้แต่งงานกัน แม้ในช่วงแรกที่ทั้งคู่เริ่มคบกัน รุธยอมรับความสัมพันธ์ที่ไม่ผูกมัดแบบดังกล่าวได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปรุธกลับเริ่มรู้สึกถึงความไม่มั่นคง “She [Ruth] remembered that before she ever loved Art, she had admired him—his calm, the stability of his emotions. Did she still? Had he changed, or was it she?”³⁸ ประกอบกับบทบาทแม่ของรุธเริ่มลดความสำคัญลงเพราะลูกๆของอาร์ตไม่ต้องการการดูแลจากเธอเหมือนเมื่อตอนที่ทั้งคู่ยังเป็นเด็ก ยิ่งกว่านั้น แม่ซึ่งไม่เห็นด้วยกับความสัมพันธ์ของรุธกับอาร์ตก็ไม่สามารถเข้ากับครอบครัวอเมริกันของลูกสาวได้

รุธซึ่งมีอาชีพนักเขียนเงา (ghostwriter) เริ่มเบื่อกับงานที่ต้องอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของนักเขียนอื่นอยู่เสมอ งานเขียนของเธอเป็นการเขียนตามความต้องการของลูกค้า แม้เนื้อเรื่องที่เขียนจะเปลี่ยนไป แต่ไม่มีเรื่องใดที่สื่อถึงตัวตนของรุธ นอกจากปัญหาในครอบครัวและความไม่พอใจในอาชีพของตนเองแล้ว ความกังวลของรุธเพิ่มมากขึ้นเมื่ออาการความจำเสื่อมของลูหลังเริ่มปรากฏชัดเจนขึ้น อาการความจำเสื่อมนอกจากจะทำให้ลูหลังมีอาการสับสนแล้ว ยังทำให้เกิดความขัดแย้งกับคนรอบข้างมากขึ้น รุธเห็นว่าแม่ของตนแปลกแยกและไม่สามารถกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกับสังคมอเมริกันอย่างที่เกาหลีน้องสาวของแม่ซึ่งอพยพมาอเมริกาในเวลาที่ไม่ไกลเกินกว่านี้ทำได้ รุธซึ่งเป็นลูกสาวเพียงคนเดียวของลูหลังต้องทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยความขัดแย้งที่เกิดขึ้น รุธจึงเชื่อว่าความสามารถในการถ่ายทอดความคิดและการประนีประนอมอันเป็นผลมาจากการทำหน้าที่พูดแทนลูหลังมาตั้งแต่เด็ก

³⁸Ibid.,p.25.

ทำให้รัฐกลายเป็นนักเขียนเงาเพื่อเป็นสื่อกลางความคิดของนักเขียนมืออาชีพไปยังผู้อ่าน จากมุมมองของลูกสาวชาวอเมริกันเห็นว่าความแปลกแยกของแม่เกิดจากความไม่รู้ภาษาอังกฤษ ลูหลิงไม่สามารถเข้าใจวิถีชีวิตของชาวอเมริกันได้และชาวอเมริกันก็ไม่สามารถเข้าใจความเป็นจีนของลูหลิงได้เช่นกัน

ความเป็นอยู่ในครอบครัวเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นการปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอเมริกันกล่าวคือ ในขณะที่ลูหลิงพยายามรักษาวัฒนธรรมจีนของตนเองเอาไว้ แต่รัฐซึ่งเติบโตและได้รับการศึกษาในสังคมอเมริกันต้องการดำเนินชีวิตแบบชาวอเมริกัน ลูหลิงเห็นว่าวัฒนธรรมจีนมีความสูงส่งกว่าวัฒนธรรมอเมริกันจึงพยายามถ่ายทอดวัฒนธรรมจีนต่อไปให้ลูกสาว ดังเช่นวัฒนธรรมการกินและภาษา ลูหลิงไม่อนุญาตให้รัฐกินอาหารอเมริกันเพราะเชื่อว่าอาหารจีนมีประโยชน์มากกว่า ลูหลิงจึงหลีกเลี่ยงการทำอาหารอเมริกันในบ้าน ในวัยเด็กรัฐจึงรู้สึกอิจฉาลูกพี่ลูกน้องของตนที่มีโอกาสได้กินอาหารอเมริกันซึ่งรัฐเชื่อว่ามียุทธศาสตร์ดีกว่าอาหารจีน

At the supermarket in Saratoga, ten-year-old Ruth had watched as they [Auntie Gal and her cousins] dumped into cart whatever struck their fancy at the moment, all kinds of good things Ruth was never allowed to eat: chocolate milk, doughnuts, TV dinners, ice-cream sandwiches, Hostess Twinkies.³⁹

ลูหลิงสอนให้รัฐรู้จักกับความเป็นจีนผ่านทางภาษาโดยการสอนให้รัฐเชื่อมโยงอักษรจีนกับภาพอันเป็นที่มาของอักษรจีน แต่การสอนภาษาจีนก็ไม่ประสบความสำเร็จเพราะรัฐไม่สามารถเชื่อมโยงอักษรกับภาพตามแนวคิดแบบจีนที่ลูหลิงสอนได้

Some nights Luling found ways to help Ruth remember the characters. "Each radical comes from an old picture from a long time ago." She made horizontal stroke and asked Ruth if she could see what picture was. Ruth squinted and shook her head. Lulling made the identical stroke. Then again and again, asking each time if Ruth knew what it was. Finally, her mother let out a snort, the compressed form of her disappointment and disgust.

This line is like a beam of light. Look, can you see it or not.

³⁹ Ibid., p.40.

To Ruth, the line looked like a sparerib picked clean of meat.⁴⁰

นอกจากอาหารและภาษาจีนแล้ว รูธยังได้รู้จักกับความเป็นจีนผ่านเรื่องเล่าของแม่ เช่นเรื่องเล่าเกี่ยวกับคำสาปและวิญญานของป่าทูนหัว เป็นต้น รูธในตอนที่เด็กจึงกลัวว่าลูทิงจะเสียชีวิตเพราะคำสาป และอุบัติเหตุรถชนแล้วหนีที่ทำให้พ่อของรูธเสียชีวิตก็อาจเป็นเพราะคำสาป นอกจากนั้น อุบัติเหตุที่รูธตกจากกระดานลื่นก็ทำให้เธอกลัวว่าวิญญานของป่าทูนหัวอาจต้องการชีวิตของเธอด้วยเช่นกัน เนื่องจากวิถีชีวิตของชาวจีนแตกต่างจากชาวอเมริกันจึงทำให้รูธไม่อาจเข้าใจได้ว่าความเคารพต่อบรรพบุรุษและความเชื่อเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติอันเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นจีนทำให้ลูทิงเชื่อว่าเป็นลูกสาวที่ชั่วร้ายและไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่จนเป็นเหตุให้แม่ฆ่าตัวตาย และลูทิงก็ยังไม่สามารถฝังศพแม่ให้ถูกต้องตามประเพณีด้วย ความรู้สึกผิดที่ไม่ได้ทำหน้าที่ลูกสาวที่ดีทำให้ลูทิงเชื่อว่ามีคำสาปติดตามตนเองมาจากเมืองจีนชีวิตของเธอจึงมีแต่ความพลัดพรากและโชคร้าย

According to her mother's cosmology, the world was against her and no one could change this, because this was a curse.

But the way Ruth saw it, Luling got into fights because of her poor English. She didn't understand others, or they didn't understand her. Ruth used to feel that she was the one who suffered because of that.⁴¹

อย่างไรก็ดี อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกทำให้รูธเห็นว่าเรื่องเล่าของแม่เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นจากความเชื่อที่แปลกประหลาดซึ่งคิดตัวแม่มาจากประเทศเก่า เรื่องเล่าของแม่จึงเป็นเพียงเรื่องแต่งที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งความเชื่อเกี่ยวกับคำสาปของแม่ก็เกิดจากการปลุกฝังของพี่เลี้ยงที่สติไม่ดีมากกว่าจะเป็นเรื่องจริง รูธพยายามหาคำอธิบายที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลมากกว่าจะเชื่อว่าคำสาปมีอิทธิพลต่อชีวิตของตนเอง เช่น การเสียชีวิตของพ่อเกิดจากความไม่ระมัดระวังของคนขับรถจนเป็นเหตุให้พ่อของรูธเสียชีวิต รูธจึงทดสอบเบรกก่อนขับรถทุกครั้งเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และรูธไม่เชื่ออาการแพ้ของการดูดาวตกตามเรื่องเล่าของแม่ ดังนั้น เพื่อเป็นการทำลายความลึกลับของอาการเสี่ยงหายที่เกิดขึ้นในตอนที่รูธและอาร์ตีไปดูดาวตกด้วยกันเป็นครั้งแรกและต่อมาอาการดังกล่าวก็เกิดขึ้นใน

⁴⁰ Ibid. p.59.

⁴¹ Ibid., p.49.

เวลาเดียวกันของทุกๆปีอย่างไม่อาจหาสาเหตุได้ รุจจึงถือว่าช่วงเวลาที่เธอไม่สามารถพูดได้จะช่วยทำให้เธอเข้าใจคุณค่าของคำพูดมากขึ้นเพราะรุจไม่ต้องการเป็นเหมือนแม่ของเธอที่ขัดแย้งกับคนอื่นตลอดเวลา

ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนและอเมริกันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้รุจและลูหลิงไม่สามารถสื่อสารให้เกิดความเข้าใจตรงกันได้และเป็นอุปสรรคในความสัมพันธ์แม่-ลูกสาว เนื่องจากการสัมผัสและการแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยไม่ใช่วิถีที่พ่อแม่ชาวจีนใช้ในการแสดงความรักที่มีต่อลูก ลูหลิงไม่เคยแสดงความรัก ความดีใจหรือภูมิใจออกมาอย่างชัดเจน ความเงิบของลูหลิงทำให้รุจเข้าใจว่าไม่สามารถทำให้แม่ภูมิใจได้ นอกจากนั้น ลูหลิงเข้าใจผิดว่ารุจสามารถติดต่อกับวิญญาณของป่าทูนหัวผ่านตาบรจุทรายซึ่งรุจเคยใช้คัลอักษรจีน เหตุการณ์ในตอนที่รุจแขนหักและไม่ยอมพูด ลูหลิงให้รุจสื่อสารโดยการเขียน รุจเขียนภาษาอังกฤษคำว่า “Doggie” เพื่อบอกลูหลิงว่าต้องการเลี้ยงสุนัข แต่กลับทำให้ลูหลิงเข้าใจว่าป่าทูนหัวเรียกตนเองด้วยชื่อที่เคยตั้งให้กับลูหลิงเมื่อตอนเป็นเด็ก และรูปสี่เหลี่ยมที่รุจเขียนอย่างไม่มีความหมายก็ทำให้ลูหลิงเข้าใจผิดว่าป่าทูนหัวต้องการให้ลูหลิงกลับไปหมู่บ้านที่เมืองจีนเพื่อฝังศพของป่าให้ถูกต้องตามประเพณี

นอกจากนั้น การเลี้ยงดูของแม่ที่เคร่งครัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีจีนทำให้รุจไม่สามารถพูดคุยและปรึกษากับแม่ได้ดังเช่นในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศ เนื่องจากในวัฒนธรรมจีนเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ควรปกปิดมากกว่าจะพูดออกมาอย่างเปิดเผย รุจในช่วงวัยรุ่นจึงไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจนเข้าใจผิดว่าตนเองตั้งครรภ์เพราะเสื้อผ้าเนียนปีศาจวะของผู้ชายที่รุจแอบชอบ รุจปรึกษากับเวนดี้ (Wendy) เพื่อนชาวอเมริกันที่ให้คำปรึกษาเรื่องเพศกับรุจได้อย่างเปิดเผย ยิ่งกว่านั้น ในตอนที่รุจถูกแลนซ์ (Lance) เพื่อนบ้านชาวอเมริกันล้วงละเมิดทางเพศ เธอก็ไม่ได้เล่าให้แม่ฟังเพราะคิดว่าแม่ไม่สามารถช่วยเหลือเธอได้ ความขัดแย้งระหว่างลูหลิงกับรุจรุนแรงมากขึ้นจนเกือบทำให้ลูหลิงเสียชีวิต กล่าวคือ รุจเขียนถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่ต้องปกปิดแม่ลงในสมุดบันทึกและแอบซ่อนไว้แต่ลูหลิงค้นพบสมุดบันทึกดังกล่าวและนำเรื่องที่รุจเขียนมาดำเนิน ทั้งคู่จึงทะเลาะกันอย่างรุนแรงเพราะลูหลิงเห็นว่าลูกสาวไม่ควรมีความลับกับแม่ ในขณะที่รุจกลับต้องการความเป็นส่วนตัว ภายหลังจากการทะเลาะกับแม่ รุจจึงเขียนระบายความรู้สึกลงในสมุดบันทึกว่ารุจกับวิญญาณของป่าทูนหัวต้องการให้แม่ตาย รุจเข้าใจว่าลูหลิงพยายามฆ่าตัวตายเพราะอ่านพบข้อความดังกล่าว

จากการเล่าของรุจแสดงให้เห็นว่าเธอปฏิเสธความเป็นจีนไม่ว่าจะเป็นอาหาร ภาษา ความเชื่อ และเรื่องเล่าของแม่ ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวท่ามกลางความขัดแย้งเชื่อมโยงกับการปฏิเสธวัฒนธรรม

และดินแดนแม่ รุชต้องการแสวงหาวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากลูหลิงซึ่งต้องทุกข์ทรมานกับคำสาปที่ติดตามมาจากเมืองจีน อย่างไรก็ตาม รุชก็ไม่สามารถตัดขาดจากแม่ได้ เมื่อรุชตระหนักว่าอาการสมองเสื่อมได้เปลี่ยนลูหลิงจากแม่ผู้เข้มแข็งและชอบโต้แย้งให้ประจบและอ่อนแอ รุชตัดสินใจกลับไปดูแลแม่ แม้เธอจะยังไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาในชีวิตคู่ของเธอได้ก็ตาม

เหตุการณ์ในตอนที่มีแม่บอจดหมายที่บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตัวแม่ให้กับรุช แม่ทำทางของลูหลิงจะแสดงว่าจดหมายไม่มีความสำคัญมากนัก แต่ทำทางดังกล่าวกลับบอกเป็นนัยว่าจดหมายมีความสำคัญ จดหมายและรูปของป้าทูนหัวที่ลูหลิงอ้างว่าเป็นแม่ที่แท้จริงกระตุ้นความสนใจของรุชอีกครั้ง เพราะอาการป่วยโรคสมองเสื่อมของแม่ เนื่องจากจดหมายเขียนเป็นภาษาจีน รุชส่งจดหมายไปให้มิสเตอร์ตัน (Mr. Tang) ซึ่งเป็นนักเขียนชาวจีนที่อพยพมาอยู่ที่อเมริกาแปลให้ รุชเชื่อว่าการอ่านจดหมายที่แม่บันทึกเรื่องราวในเมืองจีนจะทำให้รุชสามารถเข้าใจความเป็นจีนของแม่และช่วยเยียวยาอาการป่วยของแม่ได้ ในระหว่างที่รุชรู้สึกสับสนหวัดกับอาการป่วยของลูหลิง รุชตระหนักว่าตนเองมิได้อยู่เพียงลำพัง แต่ยังมีป้าทูนหัวที่จะช่วยเหลือเธอได้ แม้ในตอนเป็นเด็ก เรื่องเล่าของแม่เกี่ยวกับป้าทูนหัวจะทำให้รุชเคยเชื่อว่าป้าทูนหัวเป็นเพียงพี่เลี้ยงสติไม่ดี แต่เมื่อตระหนักถึงอิทธิพลของป้าทูนหัวที่มีต่อชีวิตของแม่ รุชจึงเขียนคำขอร้องให้ช่วยบนชายหาด โดยหวังว่าคลื่นจะพัดพาคำขอของเธอไปยังป้าทูนหัวในอีกโลกหนึ่งได้ อาจกล่าวได้ว่าเหตุการณ์ในตอนนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงให้เห็นว่ารุชยอมรับความเป็นจีนที่เป็นส่วนหนึ่งของตนเอง รุชได้กลับไปรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่และรับฟังอดีตที่แม่พยายามบอกเล่าตลอดมา

For once, she would ask. She would listen. She would sit down and not be in a hurry or have anything else to do. She would even move in with her mother, spend more time getting to know her. Art would not be too happy about that. He might take her moving out as a sign of problems. But someone had to take care of her mother. And she wanted to. She wanted to be here, as her mother told her about her life. Taking her through all the detours of the past, explaining the multiple meanings of Chinese words, how to translate her heart.⁴²

⁴² Ibid., p.168-169.

เมื่อรุ่ยย้ายกลับไปอยู่กับแม่ เธอพยายามแปลความหมายของเรื่องเล่าเพื่อให้เข้าใจความเป็นจีนของแม่ จากการอ่านจดหมายของแม่ทำให้รุ่ยเข้าใจการประดิษฐ์อักษรซึ่งลูหลิงเคยเคี้ยวเชืงูให้รุ่ยฝึกหัดตั้งแต่เด็กว่าเป็นศิลปะที่ถ่ายทอดมาจากป้าทูนหัวสู่ลูหลิงและตกทอดมาถึงรุ่ย ลูหลิงสอนให้รุ่ยประดิษฐ์อักษรเพื่อให้รุ่ยได้เข้าใจวิธีคิด การถ่ายทอด และแสดงความรู้สึกนึกคิดผ่านการคัดอักษรจีนอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจีน แม่ได้ถ่ายทอดสิ่งที่แม่เรียนรู้มาจากป้าทูนหัวให้กับรุ่ย เช่น แม่สอนให้รุ่ยจดจำโดยใช้วิธีนับนิ้วและสอนให้รุ่ยรู้จักเก็บรักษาสีของที่มีค่าโดยสัญญาว่าจะมอบคัมภีร์ไบเบิลภาษาจีนและแหวนที่พ่อมอบให้แม่ในวันแต่งงานแก่รุ่ยเมื่อเธอสามารถเก็บรักษาสีของที่มีค่าไว้ได้

จากการสนทนากับป้าทำให้รุ่ยเข้าใจสาเหตุที่แม่ไม่เล่าอดีตให้รุ่ยฟังเพราะแม่ต้องการปกป้องรุ่ยจากอดีตของแม่ที่น่าอัปยศเกินกว่าจะพูดถึงได้

GaoLing tried to laugh, but she also looked evasive. "I always wanted to be honest. But your mommy was afraid of so many things—oh, she said the authorities would send her back to China if they knew she wasn't my real sister. And maybe Edwin wouldn't marry her, because she was too old. Then later you might be ashamed if you knew who your grandmother was, unmarried, her face ruined, treated like a servant. Me? Over the years, I've become more modern-thinking. Old secret? Here nobody cares! Mother not married? Oh, just like Madonna. But still your mommy said, No, don't tell, promise"⁴³

ในตอนท้ายเรื่องครอบครัวของรุ่ยกลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง และอาการเสียงหายซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงวิกฤตทางด้านอัตลักษณ์ของรุ่ยก็หายไป ภายหลังจากที่รุ่ยเข้าใจอัตลักษณ์ที่เกิดจากการผสมผสานของความเป็นจีนและความเป็นอเมริกัน รุ่ยเริ่มต้นเขียนนวนิยายของตนเองและอุทิศให้กับยายซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องเล่าที่แม่ถ่ายทอดต่อมายังเธอ รุ่ยใช้การพนหมึกแบบจีนเพื่อกลั่นกรองสิ่งที่อยู่ในจิตใจของเธอออกมาเป็นตัวอักษรซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับที่ยายของเธอสอนแม่และแม่ก็ได้สอนรุ่ยต่อมา เมื่อลูกสาวตระหนักว่าแม่เป็นส่วนหนึ่ง

⁴³ Ibid., p.374.

ในชีวิตของตนเอง ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวก็ได้รับการรื้อฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง แม่จึงมีบทบาทสำคัญในการเข้าใจอัตลักษณ์ของลูกสาวเพราะเรื่องเล่าของแม่ได้เชื่อมโยงลูกสาวเข้ากับวัฒนธรรมจีนและแผ่นดินจีน การยอมรับฟังเรื่องเล่าของแม่จึงนำไปสู่การคลี่คลายอัตลักษณ์อเมริกันเชื้อสายจีน

3.2.2 *Comfort Woman*: เรื่องเล่าจากค่ายทหารสู่การค้นพบอัตลักษณ์ของลูกสาว

ใน *Comfort Woman* นวนิยายนำเสนอความสัมพันธ์ของแม่ผู้อพยพชาวเกาหลีกับลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายเกาหลี ลูกสาวไม่เคยรู้อดีตของแม่ที่ถูกเก็บไว้เป็นความลับจนกระทั่งแม่เสียชีวิต เทปเสียงที่แม่บันทึกเรื่องราวในอดีตและมอบให้ลูกสาวบอกเล่าความทรงจำอันเจ็บปวดของแม่ในช่วงที่แม่ถูกบังคับให้เป็นผู้หญิงบริการในค่ายทหารญี่ปุ่น ความทรงจำของแม่เชื่อมโยงลูกสาวกับประวัติศาสตร์ของประเทศเกาหลีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งประเทศเกาหลีถูกประเทศญี่ปุ่นยึดครอง การกลับไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูกสาวได้รู้จักกับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่อันมีบทบาทสำคัญต่อการเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง

โครงเรื่องจะเน้นการให้ตัวละครแม่กับลูกสาวสลับกันเล่าเรื่องจากมุมมองของตนเอง การเล่าของลูกสาวครอบคลุมเหตุการณ์ในวัยเด็กจนกระทั่งแม่เสียชีวิต เรื่องเล่าของลูกสาวจะนำเสนอความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูกสาวเนื่องจากความแตกต่างของวัฒนธรรมอเมริกันและวัฒนธรรมเกาหลี ส่วนการเล่าของแม่นั้นที่ความตายทางสังคม (social death) แม้นวนิยายจะมีผู้เล่าเป็นตัวละครหลักสองตัวคือ แม่ชาวเกาหลีและลูกสาวชาวอเมริกัน แต่เรื่องเล่าของทั้งสองตัวละครจะสนับสนุนประเด็นสำคัญคือ การคลี่คลายอัตลักษณ์ของลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายเกาหลี

นวนิยายเริ่มต้นด้วยการเล่าของรีเบคคาในวันครบรอบวันตายปีที่ห้าของพ่อ อะกิโกะสารภาพกับรีเบคคา (Rebeccah) ว่าเป็นผู้ที่ฆ่าพ่อของเธอ รีเบคคาเข้าใจว่าคำสารภาพของอะกิโกะเกิดจากอาการ “ถูกผีเข้า” และนี่ก็ย้อนถึงตนเองในวัยเด็กรวมทั้งความกลัวที่จะถูกแม่ทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพัง ความทรงจำในวัยเด็กของรีเบคคาจะเกี่ยวกับการเป็นร่าทรง ลูกค้าที่มาหาส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงที่ประสบกับปัญหาที่ตนเองไม่สามารถแก้ไขได้และหวังว่าอะกิโกะจะสามารถช่วยเหลือให้ค้นพบทางออกได้ ในพิธีกรรมอะกิโกะจะกรีดร้องพร้อมทั้งร่ำรำไปรอบๆห้อง อะกิโกะไม่สามารถจดจำรีเบคคาได้

รีเบคกาจึงถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังจนกว่าแม่ของตนจะกลับมาเป็นตัวของตัวเองอีกครั้ง ในเวลาที่แม่เป็นตัวของตัวเองของรีเบคกา แม่มักจะร้องเพลงและเล่าเรื่องเกี่ยวกับพ่อซึ่งเสียชีวิตไปตั้งแต่รีเบคกาอายุห้าขวบให้ฟังเสมอ เรื่องเล่าของแม่เหมือนนิทานที่มักขึ้นต้นด้วยการครั้งหนึ่ง (Once on a time) เช่น เรื่องการพบรักกันระหว่างพ่อกับแม่ เป็นต้น โดยเรื่องเล่าจะมีโครงเรื่องคล้ายกับภาพยนตร์เรื่อง *The Sound of Music* ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่แม่กับรีเบคกามักดูด้วยกันเสมอ รีเบคกาจึงแต่งเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของแม่จากเรื่องที่แม่เคยเล่าให้ฟังผสมผสานกับจินตนาการของตนเอง รีเบคกาแต่งเรื่องเกี่ยวกับแม่ในแบบของเธอ โดยอาศัยโครงเรื่องจากภาพยนตร์ที่เธอชื่นชอบ เช่น จากภาพยนตร์เรื่อง *West Side Story*, *Little Princess* และ *The Poor Little Rich Girl*

รีเบคกาไม่เชื่อถือนิยายเรื่องเล่าของแม่และแต่งเรื่องเกี่ยวกับอดีตของแม่ขึ้นมาบอกเล่าให้เพื่อนๆ ชาวอเมริกันฟังเพราะนอกจากป้ารีโน รีเบคกา และลูกค้าของแม่แล้ว อาการแปลกประหลาดของอะกิโกะจะถูกมองว่าเป็นอาการของผู้ที่เสียสติ แม่อาชีพ ‘คนทรง’ จะทำให้แม่มีรายได้พิเศษก็ตาม แต่กลับทำให้รีเบคการู้สึกอับอายกับความสามารถพิเศษดังกล่าวของแม่ ดังเช่นในตอนแม่ประกอบพิธีกรรมซึ่งเชื่อว่าเป็นการปกป้องรีเบคกาจากวิญญาณร้ายจนทำให้เด็ก ๆ ที่โรงเรียนของรีเบคกาต่างพากันล้อเลียนแม่ของเธอ รีเบคกาปฏิเสธที่จะเข้าไปหาและไม่ยอมรับว่าผู้หญิงซึ่งถูกเพื่อน ๆ กล่าวหาว่าเสียสตินั้นเป็นแม่ของเธอ

At the moment I was called upon to claim my mother, I couldn't. Instead I ran away, and the farther I ran from my mother, the smaller I seem to shrink, until I was smaller and flimsier than the cheap moxa balls my mother burned to ward off the *sal* of malevolent beings.⁴⁴

อะกิโกะไม่เคยเล่าอดีตของตนเองให้กับรีเบคกาฟัง รีเบคกาจึงไม่เข้าใจสาเหตุของอาการผีเข้าสิง รีเบคกาเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของตนเองที่ต้องปกป้องแม่เพราะในช่วงเวลาที่ถูกผีเข้าอะกิโกะจะไม่ใช่ตัวของตัวเองทำให้ไม่สามารถดูแลตนเองได้ รีเบคกาจึงสวดอ้อนวอนให้พ่อมาช่วยเหลือแม่และตนเองจากวิญญาณร้าย รวมทั้งร้องขอวิญญาณไม่ให้มาสิงแม่ของตนอีก ในเวลาต่อมาอะกิโกะกับรีเบคกาก็ย้ายออกจากห้องเช่าที่สกปรกและทรุดโทรมมาอยู่ในบ้านหลังใหม่ รีเบคกาเชื่อว่าสภาพแวดล้อมของบ้านใหม่จะป้องกันไม่ให้วิญญาณสามารถตามหาแม่กับรีเบคกาได้พบ หากวิญญาณร้ายยังคง

⁴⁴ Nora Okja Keller, *Comfort Woman* (Great Britain: Virago Book, 1999), p.89

หลอกหลอนและทำให้แม่มีอาการไม่เป็นตัวของตัวเอง ความกลัวในวัยเด็กว่าจะถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพังได้เปลี่ยนเป็นความโกรธจนรีเบคคาต้องการให้แม่ตายจากไปจริงๆ

And I think: It has taken me nearly thirty years, almost all of my life, but finally the wishes I flung out in childhood have come true.

My mother is dead.⁴⁵

ภายหลังจากที่แม่เสียชีวิต รีเบคคาซึ่งมีอาชีพเป็นคนเขียนข่าวมรณกรรมใน ‘*Honolulu Star Bulletin*’ ไม่สามารถเขียนประวัติความเป็นมาของแม่ตนเองได้ เพราะรีเบคคาารู้เพียงว่าภายหลังจากที่พ่อเสียชีวิตลง แม่ของเธอพยายามรวบรวมทรัพย์สินทั้งหมดที่เหลืออยู่เพื่อกลับไปประเทศเกาหลี แต่เนื่องจากเงินที่เหลือไม่เพียงพอที่จะเดินทางกลับไปยังประเทศเก่าของแม่ แม่จึงตั้งรกรากที่ฮาวายและออกหางานทำเช่น เป็นคนล้างจานหรือเป็นคนทำอาหารในร้านอาหาร เป็นต้น แม้ว่าแม่จะสามารถพูดภาษาเกาหลี ญี่ปุ่นและอังกฤษได้ก็ตาม แต่สถานภาพของผู้อพยพและไม่มีทักษะในการทำงาน ประกอบกับการเป็นแม่ที่ต้องเลี้ยงลูกเพียงลำพังทำให้แม่ต้องลักลอบทำงานในร้านอาหารที่จ้างผู้อพยพเพื่อทำงานแลกกับค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย และทำให้ต้องเปลี่ยนงานบ่อยๆ จนกระทั่งแม่ได้ทำงานที่ร้านอาหารของปารีโน (Auntie Reno) ซึ่งเป็นผู้ค้นพบ “พรสวรรค์” ของแม่และชักนำให้เป็นร่างทรง (Spiritual medium)

รีเบคคาปล่อยให้ปารีโนรับผิดชอบดูแลพิธีศพของแม่ เพราะรีเบคคาไม่รู้จักจัดการกับพิธีศพให้กับอะกิโกะอย่างไร เนื่องจากรีเบคคาไม่เคยรู้จักแม่นอกจากเรื่องเล่าของแม่เท่านั้น แม่จึงเปรียบเสมือน “ยองซัน” (yongson) อันมีความหมายถึงคนต่างถิ่นที่มาเสียชีวิตห่างไกลจากบ้านเกิดของตนเอง ไร่ก็ดี เมื่อรีเบคคากลับไปห้องพักเก่าของแม่ เธอค้นพบเทปที่แม่เขียนชื่อเธอเอาไว้ อดีตที่ถูกบันทึกอยู่ในเทปม้วนดังกล่าวเป็นอดีตเกี่ยวกับชีวิตของแม่ที่ประเทศเกาหลีซึ่งเธอไม่เคยรู้มาก่อน เรื่องเล่าที่อะกิโกะบันทึกในเทปจะเน้นประสบการณ์ในค่ายทหารญี่ปุ่น กล่าวคือ ในตอนที่อะกิโกะมีอายุ 12 ปี พี่สาวชายเธอให้กับทหารญี่ปุ่นเพราะฐานะของครอบครัวที่ยากจนและพี่สาวต้องการนำเงินไปใช้ เป็นค่าสินสอดในการแต่งงาน อะกิโกะไม่รู้เลยว่าตนเองต้องกลายเป็นผู้หญิงบริการ (Comfort woman) เพื่อทำหน้าที่รับใช้ทหารญี่ปุ่นในค่ายทหาร อะกิโกะกล่าวว่า ‘ศพที่พวกทหารญี่ปุ่นนำออกมาจากป่านั้นเป็นตัวเธอเอง’ ความทารุณในค่ายทหารทำให้ผู้หญิงบริการมีสภาพเหมือนตายทั้งเป็นเพราะการ

⁴⁵ Ibid., p. 13.

ถูกทารุณกรรมทางเพศ นอกจากนั้น ภายในค่ายยังมีกฎเกณฑ์ที่กดขี่ผู้หญิงเหล่านี้ เช่นการห้ามไม่ให้พูดภาษาเกาหลีและบังคับให้เรียนภาษาญี่ปุ่นเพื่อตอบสนองต่อคำสั่งภาษาญี่ปุ่นง่ายๆ นายแพทย์ประจำค่ายกล่าวเปรียบเทียบว่าผู้หญิงบริการก็เหมือนกับหนูเพศเมียที่มีหน้าที่หลักในการสืบพันธุ์ และชะตากรรมของผู้หญิงเหล่านี้เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้วโดยชาติพันธุ์

Luckily for the species, Nature ensures that there is one dominant male to keep the others at bay and the female under control. And the female will always response to him. He squeezed my nipples, pinching until they tightened. See?⁴⁶

อย่างไรก็ดี อะกิโกะสามารถหลบหนีออกมาจากค่ายทหารได้ แต่บาดแผลทางกายก็ทำให้อะกิโกะเกือบเอาชีวิตไม่รอด ในช่วงเวลาแห่งความเป็นความตาย อะกิโกะเห็นอินดักซึ่งเป็นวิญญาณของผู้หญิงบริการที่ถูกทหารญี่ปุ่นฆ่าตายในนิมิต (vision) ของเธอ อินดักเป็นผู้นำทางให้อะกิโกะเดินทางมาถึงสุสานแห่งหนึ่ง อะกิโกะได้พบกับหญิงชราซึ่งเธอเข้าใจว่าเป็นแมนชิน อะจิม่า (Manshin Ahjima) ผู้ที่อินดักแนะนำให้ไปขอความช่วยเหลือ หากหญิงชราผู้นี้มิได้ช่วยเหลืออะกิโกะแต่นำตัวอะกิโกะมามอบให้กับมิชชันนารีเพื่อแลกกับเงิน แม้อะกิโกะจะได้รับการอุปการะจากมิชชันนารีซึ่งสนับสนุนให้อะกิโกะสวดมนต์เพื่อปกป้องเธอจากความชั่วร้าย หากความทรงจำในขณะที่อยู่ในค่ายทหารยังคงหลอกหลอนและทำให้เกิดอาการหูแว่ว อะกิโกะจึงพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อให้งานช่วยกลบเสียงในค่ายทหารที่เธอได้ยินอยู่ตลอดเวลา

Invading my daily routine at the mission house, shattering the gaps between movement and silence, were the gruntings of soldier after soldier and the sounds of flesh slapping against flesh. Whenever I stopped for a beat, for a breath, I heard men laughing and betting on how many men one comfort woman could service before she split open.⁴⁷

ภายหลังสงครามสิ้นสุดลง อะกิโกะอพยพตามสามีมิชชันนารีไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา อะกิโกะได้เห็นความสับสนวุ่นวายภายหลังสงคราม ชาวเกาหลีจำนวนมากเดินทางข้ามพรมแดนที่แบ่งประเทศเกาหลีออกเป็นเหนือและใต้เพื่อจะกลับบ้านไปหาครอบครัวที่พลัดพรากจาก

⁴⁶ Ibid., p.22.

⁴⁷ Ibid., p.64.

กันและเพื่อหลีกเลี่ยงจากความทรงจำที่โหดร้าย เมื่อเดินทางมาถึงอเมริกา อะกิโกะพบว่าอเมริกาไม่ใช่ดินแดนแห่งความหวังและชีวิตใหม่เพราะอเมริกามีได้สวยงามแต่กลับเต็มไปด้วยขยะและสิ่งของที่ผู้คนทิ้งขว้าง ความแปลกแยกทำให้อะกิโกะรู้สึกว่าคุณเองเป็นบุคคลที่ไร้ตัวตน

That's what all of America was like to me. When you see it for the first time, it glitters, beautiful, like a dream. But then, the longer you walk through it, the more you realize that the dream is empty, false, sterile. You realize that you have no face and no place in the country.⁴⁸

เมื่ออะกิโกะให้กำเนิดริเบคกา อะกิโกะจึงรู้สึกว่าคุณเองได้กลับมาใช้ชีวิตอีกครั้งเพราะร่างกายของอะกิโกะเหมือนกับตายไปแล้ว หลังจากการทารุณกรรมในค่ายทหารญี่ปุ่น ชีวิตของอะกิโกะมีเพียงแต่อดีตที่เกี่ยวข้องกับความตายและคนที่ตายไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็แม่ พี่สาวอีกสามคนและผู้หญิงบริการที่ประสบชะตากรรมเดียวกัน ความรักที่มีต่อลูกสาวทำให้อะกิโกะดูแลริเบคกาอย่างใกล้ชิด เพราะกลัวว่าวิญญาณชั่วร้ายที่ติดตามอะกิโกะมาจากเกาหลีจะทำอันตรายริเบคกา

หลังจากการพึ่งพิงที่บันทึกอดีตของอะกิโกะ ริเบคกายังคงลังเลที่จะเชื่อเรื่องเล่าของแม่ ริเบคกาไม่เชื่อว่าแม่ของเธอจะสามารถรอดจากเหตุการณ์รุนแรงดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ริเบคกานึกย้อนถึงความทรงจำในวัยเด็กซึ่งเธอแอบเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกัน เหตุการณ์ในครั้งนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งที่แม่พูดไว้ในเทพ แม่พูดถึงความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานที่เคยได้รับในอดีต แต่พ่อของเธอพยายามจะทำให้แม่เงียบเพราะกลัวว่าจะมีคนอื่นได้ยินสิ่งที่แม่พูดออกมา

My father held my mother in his arms, cradling her as she moaned and pounded against him. "Shush," he murmured. "It is not for me to judge. But know that 'The sins of the parent shall fall upon children and their grandchild.' I asked you to protect our daughter with your silence, from that shame."⁴⁹

⁴⁸ Ibid., p.110.

⁴⁹ Ibid., p.196.

โครงเรื่องในตอนท้ายแสดงให้เห็นการคลี่คลายอัตลักษณ์ของรีเบคกา ภายหลังจากการได้ฟังอดีตของแม่ รีเบคกายอมรับวัฒนธรรมเกาหลีเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง การทำหน้าที่เป็นผู้ปลดปล่อยวิญญาณของแม่เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ที่เกิดจากการประนีประนอมระหว่างวัฒนธรรมเกาหลีและวัฒนธรรมอเมริกันเพราะในประเทศเกาหลีหน้าที่ดังกล่าวเป็นของเพศชายเท่านั้น การรื้อฟื้นอดีตทำให้รีเบคกาเข้าใจว่าแม่ต้องการให้รีเบคกาทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างโลกของคนเป็นกับคนตาย โดยการทำหน้าที่ปลดปล่อยวิญญาณของแม่ให้เดินทางกลับไปยังบ้านเกิดของแม่ รีเบคกาเชื่อมโยงตนเองเข้ากับเจ้าหญิงปารี(Princess Pari) ซึ่งเป็นเรื่องเล่าของเกาหลีเกี่ยวกับเจ้าหญิงปารีที่ตามไปช่วยวิญญาณพ่อแม่จากมณฑลแห่งความตายซาจา เจ้าหญิงปารีจดจำเพลงที่แม่เคยร้องให้ฟังได้จึงสามารถตามหาวิญญาณพ่อแม่จนพบและนำกลับมายัง โลกมนุษย์ได้สำเร็จ รีเบคกาจึงสัญญากับแม่ว่าตนเองจะตามเสียงเพลงแห่งแม่น้ำซึ่งแม่เคยร้องกล่อมรีเบคกา รีเบคกาทำตามสัญญาที่ให้กับแม่ไว้ว่าจะไปช่วยแม่เช่นเดียวกับเจ้าหญิงปารี โดยการเตรียมศพของแม่ตามที่แม่บอกไว้ในเทป พิธีกรรมที่แม่ให้รีเบคกาทำตามเป็นการเรียกวิญญาณที่ล่องลอยออกจากร่างให้กลับมาพร้อมกับร่างกายของแม่อีกครั้ง ภายหลังจากเผาศพของแม่ รีเบคกานำอัฐิของแม่กลับมาที่บ้าน เสียงเพลงที่แว่วมาจากแม่น้ำที่อยู่หลังบ้านทำให้รีเบคกานำอัฐิของแม่ไปนำหลังบ้านเพื่อปลดปล่อยวิญญาณของแม่และช่วยให้วิญญาณของแม่ได้เดินทางกลับไปยังประเทศเกาหลี ในตอนจบของเรื่องรีเบคกาฝันว่าตนเองลอยขึ้นไปบนท้องฟ้าและได้หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกับแม่อีกครั้ง ความฝันของรีเบคกาแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของแม่กับลูกสาวที่ถูกรื้อฟื้นเพราะลูกสาวกับแม่ได้กลับมาเป็นหนึ่งเดียวกันอีกครั้ง

3.2.3 *Lucy*: ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวท่ามกลางความไร้รากของยุคหลังอาณานิคม

ในเรื่อง *Lucy* นวนิยายจะเน้นความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวสองคู่คือ แอนนี่ ดรูว์ (Anne Drew) กับลูซี่ (Lucy) และ มาไรอาห์ (Mairah) กับลูซี่ โครงเรื่องเริ่มต้นจากการเดินทางมาถึงเมืองนิวยอร์กในวันแรกของลูซี่ ความทรงจำของลูซี่จะเปิดเผยถึงความขัดแย้งกับแม่และความแปลกแยกกับแผ่นดินบ้านเกิดอันเป็นแรงผลักดันให้ลูซี่เดินทางออกจากเกาะแอนติก กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ทำให้ลูซี่ตัดความสัมพันธ์กับแอนนี่ซึ่งเป็นแม่ หากความสัมพันธ์กับมาไรอาห์นายจ้างชาวอเมริกันก็ทำให้ความทรงจำเกี่ยวกับแม่ที่เกาะแอนติกกลับฟื้นคืนขึ้นมาอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ความจริงที่ได้พบในอเมริกาซึ่งแตกต่างกับภาพลักษณ์ที่ลูซี่รับรู้มาในตอนที่ยังอยู่ที่เกาะแอนติกกลับส่งผลให้ลูซี่รู้สึกแปลกแยกจาก

ครอบครัวและดินแดนใหม่ ในตอนท้ายลูซี่เลิกทำงานเป็นพี่เลี้ยงเด็ก (au pair) เพื่อแสวงหาวิถีชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง แต่การตัดความสัมพันธ์กับแม่และมาโรอาห์ก็ทำให้ลูซี่ต้องเผชิญกับความโดดเดี่ยวในดินแดนใหม่

มาโรอาห์กับลูซี่

นวนิยายเริ่มต้นในวันที่ลูซี่เดินทางมาถึงเมืองนิวยอร์กเป็นวันแรกเพื่อทำงานเป็น โอ แปรไว้ให้กับครอบครัวชนชั้นกลางชาวอเมริกันซึ่งประกอบไปด้วยคู่สามีภรรยาคือ ลูอิสกับมาโรอาห์ และลูกสาวอีกสี่คน เมื่อเดินทางมาถึงนิวยอร์ก ลูซี่รู้สึกผิดหวังเพราะเมืองนิวยอร์กมิได้สวยงามอย่างที่คาดหวังไว้ นอกจากนั้น สภาพอากาศในฤดูหนาวก็หนาวเย็นอย่างมาก แม้แต่ในวันที่มีแดดจ้า ความรู้สึกผิดหวังทำให้ลูซี่คิดถึงบ้าน แต่ลูซี่พยายามปฏิเสธความรู้สึกดังกล่าวเพราะได้ตั้งใจไว้ตั้งแต่ก่อนเดินทางว่าจะไม่กลับไปทีเกาะแอนติกอีก

ครอบครัวที่ลูซี่มาอยู่ด้วยก็พยายามพูดคุยเพื่อให้ลูซี่คุ้นเคยกับครอบครัวและดินแดนใหม่ ลูซี่รู้สึกว่าการครอบครัวดังกล่าวเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์แบบเพราะทั้งพ่อและแม่ทุ่มเทความรักให้กับลูกสาวทั้งสี่คน ความปรารถนาดีของมาโรอาห์แสดงออกโดยการให้ลูซี่ได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งที่ตนเองเห็นว่าสวยงามเพื่อลดความแปลกแยกที่ลูซี่มีต่อครอบครัวและสภาพแวดล้อมใหม่ มาโรอาห์พาลูซี่ไปดูทุ่งดอกแดฟโฟดิลล์ อย่างไรก็ดี ความสวยงามของดอกแดฟโฟดิลล์กลับทำให้ลูซี่รู้สึกขมขื่นเพราะลูซี่ถูกบังคับให้ท่องจำโคลงของกวีตะวันตกที่พรรณาดอกไม้ซึ่งลูซี่จะไม่มีวันได้พบเห็นบนเกาะแอนติก

I said, "Mariah, do you realize that at ten years of age I had to learn by heart a long poem about some flowers I would not see in real life until I was nineteen?"

As soon as I said this, I felt sorry that I had cast her beloved daffodils in a scene she had never considered, a scene of conquered and conquests; a scene of brutes masquerading as angels and angels portrayed as brutes.⁵⁰

⁵⁰ Jamaica Kincaid, *Lucy* (New York: A Plume book, 1991), p.30.

เมื่อฤดูใบไม้ผลิมาถึง มาโรอาห์ก็พาลูกสาวและลูซี่ไปบ้านพักตากอากาศซึ่งมาโรอาห์เคยใช้ชีวิตในช่วงวัยเด็กที่นั่น มาโรอาห์ต้องการให้ลูกสาวทั้งสองได้สัมผัสกับธรรมชาติและหวังว่าธรรมชาติที่สวยงามจะทำให้ลูซี่มีความสุขเพื่อชดเชยกับประสบการณ์ที่ขมขื่นของลูซี่ หากลูซี่มิได้มองเห็นความสวยงามของธรรมชาติตามสายตาของมาโรอาห์ ในระหว่างการนั่งรถไฟไปบ้านพักตากอากาศ ลูซี่สังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างตนเองกับมาโรอาห์และผู้ที่นั่งอยู่ในตู้รถไฟเดียวกัน กล่าวคือลูซี่ดูคล้ายคลึงกับผู้ที่ให้บริการและคอยรับฟังคำสั่งจากผู้โดยสารรถไฟซึ่งมีสถานภาพทางสังคมในระดับเดียวกันกับมาโรอาห์

The other people sitting down to eat dinner all looked like Mariah's relatives; the people waiting on them all looked like mine. The people who looked like my relatives were all older men and very dignified, as if they were just emerging from a church after Sunday service. On closer observation, they were not at all like my relatives; they only looked like them. My relatives always gave backchat. Mariah did not seem to notice what she had in common with the other diners, or what I had in common with the waiters.⁵¹

อย่างไรก็ดี ความปรารถนาดีและความเอาใจใส่ราวกับว่าลูซี่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัวทำให้ลูซี่รักมารอาห์ราวกับว่าเป็นแม่ของตนเอง และความรักของมาโรอาห์ที่มีต่อลูกสาวทั้งสองก็ทำให้ลูซี่คิดถึงแม่ของตนเองที่เกาะแอนติก ลูซี่ไม่เปิดจดหมายที่แม่ส่งมาเพราะลูซี่รู้ว่าหากตนเองอ่านจดหมายของแม่ ลูซี่จะไม่สามารถทนอยู่ห่างไกลจากแม่ได้และต้องเดินทางกลับไปบ้าน แม้ลูซี่จะไม่เปิดอ่านจดหมายของแม่เลยแม้แต่ฉบับเดียว แต่ลูซี่ก็พกจดหมายทั้งหมดของแม่ติดตัวไว้ตลอดเวลา

ในช่วงที่ครอบครัวของมาโรอาห์พักผ่อนอยู่ที่บ้านพักตากอากาศ มาโรอาห์จัดงานเลี้ยงเพื่อให้ลูซี่ได้รู้จักเพื่อนใหม่ มาโรอาห์แนะนำให้ลูซี่รู้จักกับฮิว (Hugh) ซึ่งเป็นน้องชายของไดนา (Dinah) เพื่อนสนิทของมาโรอาห์ ลูซี่ชอบฮิวเพราะเขาให้ความสำคัญกับลูซี่และเกาะที่ลูซี่เดินทางจากมา ฮิวแตกต่างจากเพื่อนคนอื่นๆของมาโรอาห์ซึ่งเห็นว่าลูซี่เป็นเพียงพี่เลี้ยงเด็กที่เดินทางมาจากเกาะๆหนึ่งในหมู่เกาะคาริเบียน แยกในงานเลี้ยงต่างก็พูดถึงช่วงเวลาแห่งความสุขที่ได้พักผ่อนบนเกาะที่สวยงาม ในขณะที่ลูซี่ซึ่งเดินทางมาจากเกาะแห่งนี้ก็ถูกพูดถึงกลับรู้สึกโกรธและขมขื่นเพราะลูซี่มองเห็นแต่ความแร้นแค้นและความยากจนของผู้ที่อยู่อาศัยบนเกาะ ลูซี่มีความสัมพันธ์กับฮิว แต่ความ

⁵¹ Ibid., p.33.

สัมพันธ์ก็จบลงในเวลาอันสั้นเพราะลูซี่ได้พบกับพอล (Paul) จากการแนะนำของเพ็กกี้ (Peggy) เพื่อนเพียงคนเดียวที่ลูซี่มี ลูซี่ประทับใจพอลเพราะความเป็นศิลปินและความรักอิสระ ในเวลาต่อมาลูซี่ตัดสินใจเลิกเรียนภาคค่ำเพราะลูซี่หลงใหลศิลปะการถ่ายรูปและต้องการเรียนศิลปะการถ่ายภาพมากกว่า เป็นพยาบาลอย่างที่แม่ของลูซี่ตั้งความหวังไว้

ลูซี่ได้พบกับความจริงว่าครอบครัวของมาโรอาห์มิได้สมบูรณ์และเพียบพร้อมอย่างที่ลูซี่เคยเข้าใจในตอนแรกเพราะลูซี่มีความสัมพันธ์อย่างลับๆกับไดนา (Dinah) ในขณะที่ลูซี่ต้องการเตือนให้มาโรอาห์สังเกตความเปลี่ยนแปลงของลูซี่ แต่ก็ตระหนักว่ามาโรอาห์จะไม่สงสัยความสัมพันธ์ของสามีและเพื่อนสนิทของตนเองเพราะชีวิตของมาโรอาห์มักเป็นไปตามที่มาโรอาห์คาดหวังเสมอ การทรยศหักหลังไม่ใช่สิ่งที่มาโรอาห์คาดว่าจะเกิดขึ้นได้กับตนเองเพราะมาโรอาห์รักและเชื่อมั่นในสามีตลอดมา

Mariah did not know that Lewis was not in love with her anymore. It was not the sort of thing she could imagine. She could imagine the demise of the fowl of the air, fish in the sea, mankind itself, but not that the only man she had ever loved would no longer love her.⁵²

ลูซี่ได้พบกับม็อด ควิก (Maude Quick) เด็กสาวจากเกาะแอนติกซึ่งเป็นพี่เลี้ยงเด็กอยู่ในนิวยอร์กเช่นเดียวกับลูซี่ ม็อดนำจดหมายของแม่มาให้กับลูซี่ ในจดหมายแม่บอกลูซี่ว่าพ่อของลูซี่เสียชีวิตแล้วและได้ทิ้งหนี้สินไว้มากมายจนแม่ไม่มีเงินที่จะฝังศพของพ่อ ลูซี่จึงรวบรวมเงินพร้อมทั้งเขียนจดหมายที่บรรยายวิถีชีวิตของลูซี่ในอเมริกาเพื่อให้แม่รู้ว่าลูซี่ใช้ชีวิตแตกต่างจากที่แม่คาดหวังไว้ ลูซี่บอกกับแม่ว่าครอบครัวที่ทำงานด้วยกำลังจะย้ายที่อยู่และให้ที่อยู่ปลอมกับแม่เพราะลูซี่ไม่ต้องการให้แม่ติดต่อตนเองได้อีกต่อไป มาโรอาห์พยายามพูดให้ลูซี่ยกโทษให้กับความผิดที่ลูซี่คิดว่าแม่ได้กระทำ ลูซี่จึงเล่าความสัมพันธ์ของตนเองกับแม่ให้มาโรอาห์ฟังว่าลูซี่เคยเป็นลูกสาวที่รักเพียงคนเดียวของแม่ หากภายหลังจากแม่ให้กำเนิดน้องชายคนแรก ความสัมพันธ์ของแม่กับลูซี่ก็เปลี่ยนไป เมื่อแม่ให้กำเนิดน้องคนที่สองและสามในเวลาต่อมา ลูซี่รู้สึกว่าการรักของแม่ทุ่มเทไปให้ลูกชายทั้งหมด ความสัมพันธ์ที่กลายเป็นความขัดแย้งทำให้ลูซี่จึงตัดสินใจเดินทางจากเกาะแอนติกเพื่อแสวงหาชีวิตของตนเอง ลูซี่

⁵² Ibid., p.81.

คาดหวังความเห็นใจจากมาโรอาห์ แต่มาโรอาห์กลับยกตัวอย่างบทบาทของแม่และความเป็นแม่ให้ลูซี่ฟัง การสนทนากับมาโรอาห์ทำให้ลูซี่รู้สึกผิดหวังเพราะมาโรอาห์ก็ไม่แตกต่างจากแม่ของลูซินัก ทั้งมาโรอาห์และแม่ต่างก็คาดหวังให้ลูซี่เดินตามกรอบที่กำหนดบทบาทตามเพศสภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างมาโรอาห์และลูซี่เปลี่ยนไป เมื่อมาโรอาห์ตระหนักว่าไม่สามารถรักษาความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์แบบได้ต่อไป มาโรอาห์ปฏิบัติกับลูซี่ดังเช่นนายจ้างกับคนรับใช้และเริ่มวางกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้กับลูซี่ เมื่อทำงานครบตามกำหนด ลูซี่จึงเลิกทำงานเป็นที่เลี้ยงเด็กและย้ายออกจากบ้านของมาโรอาห์เพราะไม่ต้องการเห็นความล่มสลายที่เกิดกับครอบครัวของมาโรอาห์ ลูซี่ใช้เงินที่เก็บสะสมไว้มาเช่าห้องพักพร้อมกับเพ็กกี้ที่แยกตนเองออกมาจากครอบครัว ลูซี่ทำงานเป็นเลขานุการให้กับช่างภาพนิตยสาร ในตอนท้ายเรื่องลูซี่กลับไปเยี่ยมมาโรอาห์หลังจากแยกทางกับลูอิสแล้วและกำลังจะพาลูกสาวสี่คนย้ายไปอยู่ที่อื่น ในตอนจบลูซี่อยู่อย่างโดดเดี่ยวในห้องพักของเธอ ผลของการตัดความสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูซี่ต้องเผชิญหน้ากับความโดดเดี่ยวและความแปลกแยกในดินแดนใหม่เพียงลำพัง ลูซินำสมุดบันทึกที่มาโรอาห์มอบให้มาเขียนชื่อของตนเองลงไปและตระหนักว่าอนาคตของเธอว่างเปล่าเหมือนหน้ากระดาษในสมุดบันทึก ลูซี่เขียนความปรารถนาของตนเองที่จะสามารถรักใคร่ได้เพื่อเธอจะไม่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวอีกต่อไป

ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาว: แอนนี่กับลูซี่

ก่อนที่จะเดินทางมาสหรัฐอเมริกา ลูซี่คาดหวังว่าสภาพแวดล้อมใหม่จะทำให้ลูซี่เกิดความพึงพอใจ หากในวันแรกที่เดินทางมาถึงนิวยอร์ก ลูซี่รู้สึกแปลกแยกกับดินแดนใหม่เพราะความจริงซึ่งแตกต่างจากที่เคยรับรู้ในตอนที่อยู่ที่เกาะแอนดิกทำให้ลูซี่คิดถึงเกาะและผู้คนที่คุณที่เธอละทิ้งไว้เบื้องหลัง อย่างไรก็ตาม ลูซี่ปฏิเสธที่จะยอมรับว่าตนเองคิดถึงและต้องการกลับบ้าน

What a surprise this was to me, that I longed to be back in the place I came from, that I longed to sleep in a bed I had outgrown, that I longed to be with people whose smallest, most natural gesture would call up in me such a rage that I longed to see them all dead at my feet.⁵³

⁵³ Ibid., p.6.

อาการคิดถึงบ้าน(homesickness)ของลูซี่เชื่อมโยงกับการโหยหาแม่ กล่าวคือ เมื่อมาอยู่ในนิวออร์ค ลูซี่คิดถึงช่วงเวลาในวัยเด็กที่ตนเองได้รับความรักและความเอาใจใส่จากแม่ จากการรื้อฟื้นความทรงจำของลูซี่แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์กับแม่จะเริ่มต้นด้วยความรักและความใกล้ชิดในวัยเด็ก ลูซี่รู้สึกว่าตนเองกับแม่เป็นหนึ่งเดียวกันและไม่มีวันแยกจากกัน อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ใกล้ชิดในวัยเด็กระหว่างแม่กับลูซี่เปลี่ยนแปลงไป โดยการเข้ามาแทรกแซงของอำนาจปีศาจไปโตในสังคมที่มีอำนาจตะวันตกแฝงอยู่ กล่าวคือ ความแปลกแยกเริ่มก่อตัวในตอนทีลูซี่มีอายุเก้าขวบและแม่ของเธอให้กำเนิดลูกชายคนแรก ความรักของแม่กลายเป็นความหลงกลวงและการทรยศหักหลังต่อความเชื่อใจที่ลูซี่มีต่อแม่ ลูซี่ตระหนักว่าตนเองมิได้เป็นลูกเพียงคนเดียวที่แม่รักอีกต่อไป แม่ของลูซี่มีลูกชายทั้งหมดสามคน ทุกครั้งที่น้องชายของเธอเกิดทั้งพ่อและแม่ของลูซี่ต่างก็คาดหวังว่าน้องชายจะเป็นผู้ทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ

เมื่อลูซี่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น แม่ให้ความสำคัญกับการควบคุมลูซี่ให้อยู่ในกรอบของกุลสตรีตามคุณค่าของตะวันตกซึ่งกำหนดบทบาทตามเพศสภาพของเพศหญิง โดยการเตรียมความพร้อมให้ลูซี่เป็นภรรยาและแม่ เช่น การสอนไม่ให้ลูซี่สนใจสามีของผู้หญิงคนอื่น การป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมด้วยการสอนให้ลูซี่รู้จักกับพืชที่จะใช้หากลูซี่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดกับครอบครัว แม่ให้ลูซี่อยู่ภายใต้การดูแลของม็อดซึ่งแม่ของลูซี่เป็นแม่ทูนหัวให้ เพราะแม่คาดหวังว่าการอยู่ใกล้ชิดกับม็อดจะทำให้ความดีในตัวของม็อดได้รับถ่ายทอดมายังลูซี่เพื่อให้ลูซี่เติบโตเป็นผู้หญิงที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับพ่อแม่เช่นเดียวกับม็อด แต่ม็อดซึ่งเป็นลูกสาวของหัวหน้าผู้คุมนักโทษก็ใช้วิธีการดูแลที่ทำให้ลูซี่รู้สึกราวกับว่าตนเองเป็นนักโทษเช่น การข่มขู่ว่าจะให้ดื่มยาพิษหรือการจับลูซี่แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าของคนที่เคยใช้เมื่อตอนเป็นเด็กแล้วบังคับให้ลูซี่นอนในตระกร้าที่มีขนาดเล็กกว่าขนาดตัวลูซี่ นอกจากนั้น แม่เคยชี้ให้ลูซี่ดูนางพยาบาลคนหนึ่งเพราะแม่ต้องการให้ลูซี่เป็นพยาบาลซึ่งแม่เห็นว่าเป็นอาชีพที่ดี ในขณะที่เดียวกันแม่ก็วิจารณ์นางพยาบาลคนดังกล่าวซึ่งไม่แต่งงานและอยู่เพียงลำพังคนเดียว ทรศนะที่แม่มีต่อนางพยาบาลสะท้อนให้เห็นว่าสถานภาพของผู้หญิงที่ไม่ได้เป็นแม่และภรรยาจะไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม

อย่างไรก็ดี ลูซี่ไม่อาจทนต่อการจำกัดให้อยู่ภายใต้กรอบเดียวกันกับที่กำหนดให้แม่ของเธอต้องเสียสละตนเองให้กับครอบครัว ลูซี่เริ่มแปลกแยกตนเองจากแม่โดยเรียกแม่ของเธอว่ามีสขิสจุตาส (Mrs. Judas) และมีพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับการเป็นผู้หญิงที่ดีตามที่แม่คาดหวังให้เป็น ลูซี่มีเพื่อนคนหนึ่งชื่อ ไมน่า(Myrna)ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับชาวประมงชื่อแมทธิว(Mr. Mathew) ลูซี่คิดว่า

ท่าทางเหมือนผู้หญิงอายุสี่สิบปีที่ถอดแบบมาจากแม่ทำให้เธอพลาดประสบการณ์อย่างเดียวกับไม่น่า ลูซีมีความสัมพันธ์กับพี่ชายของเพื่อนสนิทและกับเด็กผู้ชายหลายคนในตอนที่ยังอยู่ที่เกาะแอนติก ความคิดของลูซีที่จะเปลี่ยนชื่อของตนเองเป็นส่วนหนึ่งในความพยายามสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ลูซีถามแม่ถึงที่มาของชื่อตนเองและเมื่อได้คำตอบจากแม่ว่าชื่อของลูซีถูกตั้งตามชาตานลูซีเฟอร์ ลูซีพึงพอใจกับชื่อของตนเองและไม่คิดจะเปลี่ยนชื่อของตนเองอีก ชาตานลูซีเฟอร์และลูซีมีชะตากรรมที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในขณะที่ลูซีเฟอร์ถูกขับไล่ออกจากสวรรค์ ลูซีก็ถูกตัดขาดจากสายสัมพันธ์แห่งความรัก ความเข้าใจและความเป็นหนึ่งเดียวกับแม่ เมื่อความสัมพันธ์กับแม่กลายเป็นความขมขื่น เพราะแม่กลายเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคุณค่าของสังคมปีศาจไปโดยและ ขนบธรรมเนียมตะวันตก ลูซีจึงเปรียบเสมือนถูกขับไล่ออกจากสวรรค์ อย่างไรก็ตาม ลูซีตระหนักว่าจะไม่สามารถมีชีวิตเป็นของตนเองได้หากยังอาศัยอยู่กับแม่ การเดินทางมาอเมริกาจึงเป็นความพยายามที่จะอยู่ห่างไกลจากแม่เพื่อสร้างอนาคตและอัตลักษณ์ใหม่ของลูซี

เมื่อมาใช้ชีวิตอยู่ในอเมริกา ลูซีไม่เคยติดต่อกับแม่ของเธออีกเลย การตัดขาดการติดต่อกับแม่สะท้อนการตัดความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ด้วยเพราะลูซีปฏิเสธที่จะรับรู้ความเป็นไปที่เกิดขึ้นบนเกาะแอนติกภายหลังจากที่เธอจากมา ลูซีไม่เคยเปิดอ่านจดหมายทั้งสิบเก้าฉบับที่แม่ส่งมาให้เลยเพราะลูซีกลัวว่าตนเองจะคิดถึงแม่จนต้องเดินทางกลับไป ลูซีเริ่มสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับตนเอง ลูซีเลิกเรียนภาคค่ำที่จะทำให้ตนเองมีโอกาสได้เรียนต่อพยาบาลอย่างที่แม่ต้องการเพราะลูซีไม่คิดว่าจะสามารถเป็นพยาบาลที่ต้องคอยรับคำสั่งจากผู้อื่นได้ ในตอนที่มาโรอาห์พาไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ ลูซีได้พบภาพที่วาดโดยจิตรกรชายชาวตะวันตกซึ่งเลือกใช้ชีวิตที่เหลืออยู่บนเกาะที่ห่างไกลแห่งหนึ่ง ชีวิตของจิตรกรผู้นี้กลายเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของลูซี เนื่องจากทั้งจิตรกรและลูซีต่างก็รู้สึกแปลกแยกแม้กับแผ่นดินบ้านเกิดของตนเองจนต้องเดินทางไกลจากมายังดินแดนแห่งใหม่ ลูซีเริ่มมีความสัมพันธ์กับชายชาวตะวันตกอย่างเดียวกับที่ศิลปินผู้นี้มีกับหญิงสาวพื้นเมืองบนเกาะที่เขาอยู่ กล่าวคือ ลูซีมีความสัมพันธ์กับฮิว(Hugh)น้องชายของไดน่า (Dinah) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของมาโรอาห์ ทั้งคู่พบกันในงานที่มาโรอาห์จัดให้กับลูซีเพื่อต้องการให้ได้พบเพื่อนใหม่ ลูซีตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับฮิวจะไม่ยั่งยืน และลูซีเริ่มมีความสัมพันธ์กับพอลซึ่งเป็นเพื่อนที่ทำงานที่เดียวกันกับเพกกีรวมทั้งกับชายอีกคนหนึ่งซึ่งเธอพบที่ร้านขายกล้องถ่ายรูป อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างลูซีกับชายทั้งสามคนมิได้เกิดจากความรักรวมทั้งเพราะสำหรับลูซีความรักกลายเป็นภาระที่เธอไม่ต้องการแบกรับ “I could tell that being in love would complicate my life just now.”⁵⁴

⁵⁴ Ibid., p. 71.

นอกจากนั้น ลูซียังส่งจดหมายไปหาแม่เพื่อบอกเล่าถึงชีวิตของเธอในเมืองนิวยอร์กเพื่อแสดงการต่อต้านแม่และปฏิเสธคุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่แม่ยึดถือ นั่นคือ การปฏิเสธบทบาทของภรรยาและแม่ ภาพถ่ายของพอลในขณะที่ลูซีปรุงอาหารสะท้อนบทบาทของเพศหญิงซึ่งกำหนดโดยเพศสภาพ กล่าวคือ การปรุงอาหารสื่อถึงบทบาทของภรรยาและหน้าอกสื่อถึงความเป็นแม่ ลูซีไม่สามารถยอมรับการจำกัดบทบาทดังกล่าวได้และเริ่มเบื่อหน่ายพอล

..., and he [Paul] gave me a photograph he had taken of me standing over boiling pot of food. In the picture I was naked from the waist up; a piece of cloth, wrapped around me, covered me from the waist down. That was the moment he got the idea he possessed me in a certain way, and that was the moment I grew tired of him.⁵⁵

เหตุการณ์ในตอนท้ายเรื่องทำให้ลูซีต้องติดต่อกับแม่อีกครั้งหนึ่ง แม่ของลูซีฝากจดหมายมากับมืออดซึ่งเป็น โอ แปร้อยู่ในสหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกันและได้กลับไปเยี่ยมบ้าน ในจดหมายแม่บอกให้ลูซีรู้ว่าพ่อเสียชีวิตแล้วและได้ทิ้งหนี้สินไว้ให้มากมายจนแม่ไม่มีเงินจะฝังศพของพ่อ ลูซีจึงส่งเงินที่เก็บสะสมไว้ทั้งหมดไปให้แม่พร้อมกับเขียนจดหมายระบายความขมขื่นใจที่ลูซีรู้สึกว่ามีแม่ของเธอเป็นต้นเหตุ ลูซีบอกกับแม่ว่าครอบครัวที่ทำงานด้วยจะย้ายที่อยู่และให้ที่อยู่ที่ดีขึ้นเองเพื่อแม่จะติดต่อกับเธอไม่ได้อีก อย่างไรก็ตาม นวนิยายแสดงให้เห็นว่าความพยายามในการตัดความสัมพันธ์กับแม่ประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว ลูซีไม่สามารถตัดความสัมพันธ์กับแม่และเกาะแอนดริกได้ กลิ่นหอมที่ติดตัวมืออดทำให้ลูซีนึกถึงประสบการณ์การอาบน้ำกับแม่ซึ่งแม่จะเป็นผู้เตรียมน้ำผสมกับเปลือกไม้ให้ลูซีอาบ ลูซียังคงโยเยหาแม่ดังเช่นภาพใบหน้าของแม่ที่ลูซีนึกถึงเป็นภาพใบหน้าที่แสดงถึงความรักที่มีต่อลูซี และคำพูดของแม่ก็ยังย้ำเตือนสายสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูซี “You can run away, but you cannot escape the fact that I am your mother, my blood runs in you, I carried you for nine months inside me”⁵⁶ นอกจากนี้ ในห้องพักของลูซี ลูซีเลือกผ้าฆ่าที่มีสีสนิมดูคาดเพราะทำให้เธอนึกถึงบ้านบนเกาะแอนดริก การเดินทางจากบ้านเกิดเพื่ออยู่ห่างไกลจากแม่และแสวงหาชีวิตที่เป็นของตัวเอง ไม่ได้ทำให้ลูซีเกิดความพอใจเพราะลูซีรู้สึกแปลกแยกกับผู้คนและสังคมรอบข้าง ความสัมพันธ์ของลูซีกับเพกกีและพอลเป็นเพียงความสัมพันธ์ที่ฉาบฉวยและจะสิ้นสุดลงในเวลาไม่นาน ลูซีตระหนักว่าตนเองและเพกกีเข้ากันไม่ได้และภาพลักษณ์ของความรักอิสระเสรีของพอลซึ่งลูซีเคยชื่นชมก็เชื่อถือไม่ได้ ยิ่ง

⁵⁵ Ibid., p.55.

⁵⁶ Ibid., p.90.

กว่านั้น ภาพลักษณ์ของความเจริญก้าวหน้าและความสวยงามของเมืองนิวยอร์กเป็นเพียงภาพลวงที่สร้างขึ้นเท่านั้น ความไร้รากทำให้ลูซีรู้สึกแปลกแยกจากดินแดนใหม่ ลูซียังคงแสวงหาบ้านที่เป็นของเธอเองเพราะห้องพักของลูซีเป็นเพียงที่อยู่อาศัยชั่วคราวตราบเท่าที่ลูซีสามารถจ่ายค่าเช่าได้ The roof over my head was my own—that is as long as I could afford the rent to pay for it.⁵⁷ ผลของการตัดความสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูซีต้องเผชิญหน้ากับความโดดเดี่ยว ชีวิตใหม่ในเมืองนิวยอร์กไม่ได้ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และผลของการตัดความสัมพันธ์กับแม่ทำให้ลูซีต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวในเมืองนิวยอร์ก

3.2.4 *Beloved*: ความสัมพันธ์แม่-ลูกสาวภายใต้เงาอดีต

Beloved เขียนโดยโทนี่ มอร์สัน ในปี ค.ศ. 1987 นวนิยายนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความเป็นทาส โดยตั้งข้อสังเกตว่าภายหลังการได้รับอิสรภาพจากความเป็นทาส อดีตทาสมิได้เป็นอิสระอย่างแท้จริงเพราะจิตวิญญาณยังคงถูกหลอกหลอนด้วยทรงจำอันเลวร้าย ทั้งยังไม่สามารถยอมรับอดีตเพื่อมีชีวิตต่อไปได้ โครงเรื่องแสดงให้เห็นผลร้ายของระบบทาส (Slavery) ที่ทำลายรากเหง้าและความเป็นมนุษย์ของทาสผ่านความสัมพันธ์และความขัดแย้งของแม่-ลูกสาว อดีตของการตกเป็นทาสทำให้เซทเธอร์ (Sethe) พยายามแก้ไขความผิดในอดีตด้วยการทุ่มเทให้กับการเป็นแม่ แต่อัตลักษณ์แม่กลับทำให้เซทเธอร์ถูกอดีตเข้าครอบงำ ลูกสาวของเซทเธอร์มีบทบาทเพื่อช่วยเหลือแม่โดยร้องขอความช่วยเหลือจากชุมชนผิวดำ นวนิยายเสนอทางเลือกให้กับอดีตทาสในการมีชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับตนเอง รวมทั้งบทบาทของชุมชนผิวดำในกระบวนการเยียวยาอดีตทาสจากความโหดร้ายทารุณของระบบทาส

นวนิยายแบ่งออกเป็นสามภาค โครงเรื่องในภาคแรกจะดำเนินสลับกันระหว่างเหตุการณ์ในอดีตกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน นวนิยายเริ่มต้นในปีคริสต์ศักราช 1873 โดยกล่าวถึงความเป็นอยู่ของตัวละครหลักในบ้านเลขที่หนึ่งสองสี่คือเซทเธอร์ (Sethe) และเดนเวอร์ (Denver) ทั้งคู่อยู่กันตามลำพังภายในบ้านหลังดังกล่าวซึ่งมีวิญญาณของบิลีฟวิด (Beloved) สิงอยู่ จนกระทั่งพอล ดี (Paul D) เดินทางมา

⁵⁷ Ibid., p. 144.

พบกับเซทเธอร์ภายหลังจากการหลบหนีออกจากสวีทโฮม (Sweet Home) เมื่อสิบแปดปีก่อน พลตติตั้งใจจะสร้างครอบครัวใหม่กับเซทเธอร์ แต่เขาก็ออกจากบ้านไปหลังจากรู้ว่าเซทเธอร์ฆ่าบีเลฟวิด (Beloved) ส่วนในภาคสองจะเน้นการสำรวจความคิดของตัวละคร โดยเน้นที่เหตุการณ์ในอดีต ความคิดของตัวละครบีเลฟวิดจะแตกต่างจากตัวละครอื่นเพราะความคิดของบีเลฟวิดจะเชื่อมโยงประสบการณ์ของชาวแอฟริกันที่ถูกจับมาเป็นทาส และในภาคสุดท้ายจะกล่าวถึงการเข้ามามีบทบาทของชุมชนผิวสี (Black community) เพื่อปลดปล่อยเซทเธอร์จากการครอบงำของอดีต

ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวในนวนิยายเรื่องนี้มีสองคู่คือ เซทเธอร์กับบีเลฟวิดและเซทเธอร์กับเดนเวอร์ ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวทั้งสองคู่จะดำเนินอยู่ภายใต้บริบทของความเป็นทาส

เซทเธอร์กับบีเลฟวิด

นวนิยายบรรยายถึงสภาพของบ้านเลขที่หนึ่งสองสี่บนถนนบลูสโตน (Bluestone) เพื่อแสดงให้เห็นอิทธิพลของอดีตที่มีต่อเซทเธอร์ผ่านความสัมพันธ์ของเซทเธอร์กับบีเลฟวิด ในตอนที่นวนิยายเริ่มต้นมีเพียงเซทเธอร์กับเดนเวอร์ที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ เบบี้ ชุกส์ (Baby Suggs) ซึ่งเป็นแม่สามีของเซทเธอร์และเป็นเจ้าของบ้านเสียชีวิตไปแล้วเมื่อแปดปีก่อน ส่วนลูกชายอีกสองคนของเซทเธอร์คือ โฮวาร์ด (Howard) และเบอร์การ์ (Buglar) หนีออกจากบ้านไปเพราะวิญญานของบีเลฟวิด

124 was spiteful. Full of a baby's venom. The women in the house knew it and so did the children. For years each put up with the spite in his own way, but by 1873 Sethe and her daughter Denver were its only victims.⁵⁸

บ้านเลขที่หนึ่งสองสี่อยู่อย่างโดดเดี่ยวเพราะภายหลังจากที่เซทเธอร์พ้นโทษในความผิดที่ฆ่าลูกสาวของตนเอง เซทเธอร์ก็แปลกแยกตนเองออกจากสังคม ชุมชนผิวสีซึ่งหวังว่าเซทเธอร์จะสำนึกผิดต่อการกระทำในอดีตก็ไม่ให้ความช่วยเหลือใดๆแก่เซทเธอร์เช่นกัน อย่างไรก็ตาม สองพี่น้องตระกูลโบวินส์ (Bowins) ซึ่งเป็นคนผิวขาวที่เคยให้ความช่วยเหลือเบบี้ ชุกส์ ได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลืออีกครั้งให้เซทเธอร์ได้งานเป็นผู้ช่วยคนทำอาหารที่ร้านของคนผิวขาว

⁵⁸Toni, Morrison, *Beloved* (London: Picador, 1988), p.3.

การสิงอยู่ในบ้านของวิญญาณบีเลฟวิดจะเชื่อมโยงกับอดีตที่หลอกหลอนเซทเธอร์ กล่าวคือ เซทเธอร์ให้ความสำคัญกับอดีตมากกว่าการมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ความทรงจำเกี่ยวกับสวีทโฮม(Sweet Home) ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่เซทเธอร์ถูกขายให้ไปเป็นทาสยังคงติดตามหลอกหลอนเซทเธอร์ ไม่ว่าจะเป็นการหายตัวไปของสามี การถูกทารุณกรรมทางเพศโดยนายทาส การฆ่าบีเลฟวิด และการทำร้าย หลุมศพให้กับบีเลฟวิด เนื่องจากเซทเธอร์ไม่สามารถเข้าใจเหตุการณ์ในอดีตได้จึงทำให้เซทเธอร์โทษ ตนเองว่าไม่สามารถทำหน้าที่เป็นแม่ที่ดีได้ ความจำเป็นในการปกป้องลูกจากความเ็นทาสจนฆ่าลูกของตนเองส่งผลให้เซทเธอร์ตัดขาดจากโลกภายนอกเพราะเซทเธอร์เชื่อว่าไม่มีใครสามารถปกป้องเธอและ ลูกๆ ได้นอกจากตนเอง เซทเธอร์เชื่อว่าจะสามารถทำให้บีเลฟวิดเข้าใจสาเหตุที่ต้องฆ่าบีเลฟวิดได้และ ชดเชยความผิดในอดีต โดยการปล่อยให้บ้านตกอยู่ภายใต้การครอบงำของบีเลฟวิด

“So I hear,” he[Paul D] said. “But sad, your mother said. Not Evil.”

“No sir,” said Denver, “not evil. But not said either.”

“What then?”

“Rebuked. Lonely and rebuked.”

“Is that right?” Paul D turned to Seth.

“I don’t know about lonely,” said Denver’s mother. “Mad, may be, but I don’t see how it could be lonely spending every minute with us like it does.

“Must be something you got it wants.”

Seth shrugged. “It’s just a baby.”

“My sister,” said Denver. “She died in this house.”⁵⁹

การพบกันระหว่างเซทเธอร์กับพอล ดี ทำให้ความทรงจำเกี่ยวกับสวีทโฮมได้รับการรื้อฟื้น ขึ้นมาอีกครั้ง เรื่องเล่าของพอล ดีช่วยให้เซทเธอร์สามารถเข้าใจเหตุการณ์บางส่วนในอดีตที่เซทเธอร์ ไม่อาจเข้าใจได้ก่อนหน้านี้ กล่าวคือ พอล ดีได้พบกับฮัลลี(Halle) สามีของเซทเธอร์ก่อนที่จะหายสาบสูญไป ฮัลลีเสียชีวิตภายหลังจากที่เห็นหลานของสกุลทิวเซอร์กระทำทารุณกรรมต่อเซทเธอร์โดยที่เขาไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้ เซทเธอร์แน่ใจว่าฮัลลีไม่สามารถหนีออกจากสวีทโฮมได้สำเร็จ

⁵⁹ Ibid., p.13.

เมื่อพอล ดิซบับไล่วิญญาณของบีเลฟวิดออกไปจากบ้าน ปัจจุบันเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญ แทนที่อดีต เหตุการณ์ในตอนทีพอล ดิ พาเซทเธอร์กับเคนเวอร์รี่ไปเที่ยวงานคาร์นิวัลเป็นการนำเซทเธอร์ และเคนเวอร์รี่กลับเข้าสู่สังคมนี้อีกครั้ง เซทเธอร์เริ่มคิดถึงการวางแผนของแม่ที่ต้องปกป้องลูกเพียงลำพัง เพื่อสร้างครอบครัวกับพอล ดิ Would it be all right? Would it be all right to go ahead and feel? Go on and Count on something?⁶⁰ ภาพที่พอล ดิ เซทเธอร์และเคนเวอร์รี่จับมือกันเดินกลับจากงานเป็นภาพของครอบครัวที่เซทเธอร์ต้องการ เมื่อฮัลลีไม่สามารถรอดชีวิตมาสร้างครอบครัวได้สิ่งที่ตั้งความหวังไว้ all the time the three shadows that shot out of their feet to the left held hands. Nobody noticed but Sethe and she stopped looking after she decided that it was a good sign. A life. Could be.⁶¹ อย่างไรก็ตาม การสร้างครอบครัวใหม่ต้องหยุดชะงักลงเพราะการปรากฏตัวของบีเลฟวิด วิญญาณของบีเลฟวิดกลับมาอีกครั้งในลักษณะของหญิงสาวและเป็นผู้ขับไล่พอล ดิออกไปจากบ้าน บีเลฟวิดกลัวความสัมพันธ์ระหว่างพอล ดิกับเซทเธอร์จะทำให้ตนเองต้องสูญเสียเซทเธอร์อีกครั้ง บีเลฟวิดจึงใช้อำนาจบังคับให้พอล ดิมีความสัมพันธ์ทางเพศกับตนเองเพื่อขัดขวางไม่ให้พอล ดิกับเซทเธอร์สร้างครอบครัวขึ้นใหม่ เมื่อแสดมปี เพด(Stamp Paid) นำภาพข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ในตอนทีเซทเธอร์ใช้เลื่อยตัดคอลูกสาวของตนเองมาให้ดู พอล ดิจึงตัดสินใจออกจากบ้านไป หลังจากพอล ดิจากไป เซทเธอร์ได้ตัดขาดความสัมพันธ์กับโลกภายนอกอย่างสิ้นเชิง เธอไม่ออกไปทำงานนอกบ้านและทุ่มเทตนเองให้กับบีเลฟวิด เพื่อชดเชยความผิดที่เธอเคยทำไว้ในอดีต

Paul D convinced me there was a world out there and that I could live in it. Should have know better. *Did* know better. Whatever is going on outside my door ain't for me. The world is in this room. This here's all there is and all there needs to be.⁶²

การกลับมาของบีเลฟวิดทำให้บ้านเลขที่หนึ่งสองสี่ติดอยู่ภายใต้การครอบงำของอดีตอีกครั้ง เซทเธอร์ไม่ได้ตระหนักถึงเวลาในปัจจุบัน แต่หมกมุ่นอยู่กับอดีตโดยการทุ่มเทความสนใจทั้งหมดไปที่บีเลฟวิด ความสัมพันธ์ของเซทเธอร์กับบีเลฟวิดจึงพัฒนาในรูปแบบความสัมพันธ์กับอดีต ความคิดของเซทเธอร์จะวนเวียนอยู่กับสองเหตุการณ์ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับความเป็นแม่คือ เหตุการณ์ในตอนทีเซทเธอร์พยายามหลบหนีจากสวิทโฮม เซทเธอร์ถูกหลานชายของสกูลทีชเชอร์ (School

⁶⁰ Ibid., p.38.

⁶¹ Ibid., p.47.

⁶² Ibid., p.182-183.

teacher) ล่วงละเมิดทางเพศและถูกเขียนตัวอย่างหนักจนเกิดเป็นแผลเป็นที่มีลักษณะคล้ายคันไม้ที่กลางหลังของเซทเธอร์ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เซทเธอร์เดินทางมาล่าช้าและไม่สามารถให้นมบีเลฟวิดซึ่งกำลังรอคอยตนเองได้ เซทเธอร์จึงตั้งใจที่จะชดเชยให้กับลูกๆของตนเอง อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่ตามมาทำให้เซทเธอร์ไม่สามารถทำหน้าที่ของแม่ได้อย่างที่ตั้งใจไว้ เมื่อสคูททิซเซอร์สามารถติดตามมาจนพบบ้านที่เซทเธอร์และลูกๆ อาศัยอยู่ เซทเธอร์จึงจำเป็นต้องฆ่าเพื่อปกป้องลูกของตนเอง แม้ว่าภายหลังจากเหตุการณ์ครั้งนั้น เบบี ชุกส์จะเคยชี้ให้เซทเธอร์เห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะความชั่วร้ายของนายทาสก็ตาม แต่เซทเธอร์รู้สึกผิดที่ไม่อาจทำหน้าที่ของแม่เพื่อปกป้องลูกได้

อย่างไรก็ดี บีเลฟวิดมิได้มีพัฒนาการจากเด็กอายุสองขวบซึ่งเป็นอายุในตอนที่เป็นบีเลฟวิดเสียชีวิตมากนัก บีเลฟวิดทำให้เซทเธอร์สงสัยว่าบีเลฟวิดเป็นลูกสาวที่กลับมาหาเธออีกครั้ง ในตอนที่เซทเธอร์พบบีเลฟวิดนั่งอยู่ที่หน้าบ้าน เซทเธอร์มีน้ำไหลออกมาจากช่องคลอดราวกับว่ากำลังจะคลอดลูก การเดินของบีเลฟวิดยังเหมือนกับต้องคอยประคองศีรษะให้ติดกับลำคอตลอดเวลา การพูดที่ไม่ต่อเนื่องเป็นประโยคเพราะความคิดของบีเลฟวิดที่มีลักษณะเหมือนกับการมองรูปภาพ นอกจากนี้ บีเลฟวิดต้องการให้เซทเธอร์ทุ่มเทความรักและความเอาใจใส่ให้กับเธอเพียงผู้เดียว โดยมีได้ตระหนักถึงความต้องการของผู้อื่นนอกจากของตนเอง บีเลฟวิดทำให้เซทเธอร์ยอมรับว่าตนเองเป็นลูกสาวของเซทเธอร์ที่ถูกฆ่าตายและได้กลับมาหาเซทเธอร์อีกครั้ง โดยบีเลฟวิดสามารถร้องเพลงกล่อมเด็กที่เซทเธอร์เคยร้องกล่อมลูกๆของเธอได้และยังรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเซทเธอร์ในตอนที่อยู่ที่สวีทโฮมด้วย เช่น ตุ่มหูที่มีสซิสการ์เนอร์ให้กับเซทเธอร์ในตอนที่เซทเธอร์แต่งงานกับฮัลลี เป็นต้น จากบทสำรวจความคิดของบีเลฟวิดในภาคที่สองนั้นแสดงให้เห็นว่าความคิดของบีเลฟวิดจะเน้นที่การพลัดพรากจากเซทเธอร์ ความต้องการครอบครองและเป็นหนึ่งเดียวกับเซทเธอร์

I am not separate from her there is no place where I stop her face is my own
and I want to be in the place where her face is and to be looking at it too (210)

การครอบงำของบีเลฟวิดทำให้เซทเธอร์เกือบเสียชีวิต เนื่องจากบีเลฟวิดต้องการครอบครองเซทเธอร์เป็นของตนเอง นอกจากการเรียกร้องความรักและความเอาใจใส่จากเซทเธอร์แล้ว บีเลฟวิดยังต้องการให้เซทเธอร์ตายเพื่อที่ทั้งคู่จะไม่ต้องแยกจากกันอีก ในตอนที่เซทเธอร์พาเดนเวอร์และบีเลฟวิดไปในป่าหลังบ้านซึ่งเป็นพื้นที่ที่กลุ่มคนผิวสีเคยมาชุมนุมกันภายใต้การนำของเบบีชุกส์ บีเลฟวิดเข้ามาถอดและพยายามบีบคอเซทเธอร์

เนื่องจากทั้งเซทเธอร์และบีเลฟวิดยังคงหมกมุ่นอยู่กับอดีต เหตุการณ์ในปัจจุบันจึงถูกเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในอดีต กล่าวคือ ในตอนท้ายเรื่องผู้หญิงผิวสีมารวมตัวกันที่หน้าบ้านของเซทเธอร์เพื่อช่วยเหลือเธอ แต่ในขณะที่ผู้หญิงผิวสีกำลังชุมนุมกันอยู่นั้น มิสเตอร์โบวินส์ก็มาที่บ้านของเซทเธอร์เช่นกันเพื่อมารับเคนเวอร์ไปทำงาน เมื่อเซทเธอร์เห็นมิสเตอร์โบวินส์ เธอเข้าใจผิดว่าเขาเป็นสคูทที่เซทเธอร์จึงวิ่งตรงเข้าไปทำร้าย แต่ผู้หญิงผิวสีและเคนเวอร์สามารถจับตัวเซทเธอร์ไว้ได้ก่อน หากการที่เซทเธอร์กับเคนเวอร์วิ่งออกไปจากบ้านกลับทำให้บีเลฟวิดเข้าใจว่าเธอถูกทอดทิ้งอีกครั้ง และบีเลฟวิดหายตัวไปโดยไม่มีใครได้พบเธออีก

หลังจากการหายตัวของบีเลฟวิด เซทเธอร์รู้สึกสิ้นหวังที่เธอไม่สามารถเป็นแม่ที่ดีได้และทำให้บีเลฟวิดต้องจากไป หากพอล ดิซังกลับมาเยี่ยมเซทเธอร์ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของปัจจุบันและคุณค่าของเซทเธอร์ด้วยการย้ำว่าเซทเธอร์เป็นสิ่งที่ดีที่สุด หากเซทเธอร์ยังคงลงเลที่ก็จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ และพัฒนาอัตลักษณ์อื่นนอกจากความเป็นแม่ที่เซทเธอร์เคยเป็นเสมอมา

"Sethe," he says, "me and you, we got more yesterday than anybody. We need some kind of tomorrow."

He leans over and takes her hand. With the other he touches her face. "you your best thing, Sethe. You are." His holding fingers are holding hers.

"Me? Me?"⁶³

นอกจากนั้น รอยเท้าที่ย่ำไปมาที่ป่าหลังบ้านของเซทเธอร์แสดงให้เห็นว่าบีเลฟวิดมิได้จากไปแต่ยังคงวนเวียนอยู่ เหตุการณ์ในตอนท้ายเรื่องชี้ให้เห็นว่าอดีตเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของอดีตทาส การลืมอดีตไม่สามารถเยียวยาบาดแผลที่เกิดจากความเป็นทาสได้ หากการรื้อฟื้นอดีตเพียงลำพังก็เป็นอันตราย ดังเช่น การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์ของเซทเธอร์กับบีเลฟวิดซึ่งทำให้เซทเธอร์ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของอดีต การเข้ามาช่วยเหลือของกลุ่มผู้หญิงผิวสีแสดงให้เห็นบทบาทของชุมชนผิวสีในกระบวนการเยียวยาบาดแผลเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ของอดีตทาสและลูกหลานของอดีตทาส

⁶³ Ibid., p.273.

เซทเธอร์กับเดนเวอร์

ความสัมพันธ์ของเซทเธอร์กับเดนเวอร์จะแตกต่างจากความสัมพันธ์ของเซทเธอร์กับบีเลฟวิด ในขณะที่ความสัมพันธ์กับบีเลฟวิดทำให้เซทเธอร์ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของอดีต แต่เดนเวอร์จะเป็นผู้นำเซทเธอร์กลับมาสู่เวลาปัจจุบัน โดยการนำชุมชนผิวสีเข้ามาช่วยเหลือเซทเธอร์ซึ่งเคยถูกทอดทิ้งจากชุมชนให้ต้องเผชิญกับอดีตของความเป็นทาสเพียงลำพัง นอกจากนี้ เดนเวอร์ยังเป็นอนาคตของชุมชนผิวสีในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เป็นอิสระจากความเป็นทาสทั้งทางร่างกายและจิตวิญญาณ

เซทเธอร์ให้กำเนิดเดนเวอร์ในระหว่างการหลบหนีจากสวีทโฮม โดยได้รับความช่วยเหลือจากสาวใช้ผิวขาวชื่อเอมี (Amy) ซึ่งกำลังหลบหนีจากนายจ้างที่โหดร้ายและกดขี่ใช้แรงงาน เซทเธอร์จึงตั้งชื่อเดนเวอร์ตามจุดหมายปลายทางที่เอมีกำลังจะเดินทางไป เซทเธอร์เคยเลี้ยงเดนเวอร์ในช่วงเวลาที่เซทเธอร์รับโทษเพราะเซทเธอร์เชื่อว่าตนเองสามารถปกป้องเดนเวอร์ได้ เมื่อเซทเธอร์ตัดขาดตนเองออกจากชุมชนและห้ามไม่ให้เดนเวอร์ยุ่งเกี่ยวกับโลกภายนอก เดนเวอร์จึงไม่เคยออกจากบ้านนอกจากการออกไปเรียนหนังสือที่บ้านของเลดี้โจนส์ (Lady Jones) ซึ่งให้ความช่วยเหลือเด็กผิวสีที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือในโรงเรียน แต่เดนเวอร์ก็หยุดไปเรียนหลังจากอาการหูหนวกที่เกิดขึ้นหลังจากเด็กผู้ชายคนหนึ่งถามเดนเวอร์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เซทเธอร์ฆ่าลูกของตนเอง ความเจ็บปวดทำให้เดนเวอร์หมกมุ่นอยู่กับตนเอง โดยมีกร็องขอให้เซทเธอร์เล่าเหตุการณ์ในตอนที่ทำให้กำเนิดตนเองเข้าไปเข้ามา เมื่อพอล ดิเข้ามาอยู่ในบ้าน เดนเวอร์จึงไม่พอใจเพราะรู้สึกว่าการดิมาแย่งความรักของเซทเธอร์ไปและพอล ดิยังขับไล่บีเลฟวิดซึ่งเป็นเพื่อนของเดนเวอร์ที่มีอยู่ตลอดเวลาที่เซทเธอร์และเดนเวอร์ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก อย่างไรก็ตาม เดนเวอร์ไม่คัดค้านเมื่อพอล ดินำเซทเธอร์และเดนเวอร์ไปเที่ยวงานคาร์นิวัลเพราะทำให้เดนเวอร์ได้ออกไปเห็นโลกภายนอกอีกครั้ง

เมื่อหญิงสาวคนหนึ่งปรากฏตัวที่หน้าบ้าน เดนเวอร์แน่ใจในทันทีว่าหญิงสาวผู้นี้คือบีเลฟวิด ซึ่งกลับมาอีกครั้งในร่างของมนุษย์ เดนเวอร์คอยดูแลและติดตามบีเลฟวิดไม่ห่างเพื่อปกป้องบีเลฟวิดจากเซทเธอร์และหวังว่าบีเลฟวิดจะอยู่เป็นเพื่อนเธอ หากเหตุการณ์ที่บีเลฟวิดบีบคอเซทเธอร์ในตอนทั้งสามคน ไปนั่งเล่นที่บริเวณลานกว้างในป่าหลังบ้านทำให้เดนเวอร์กลัวว่าบีเลฟวิดจะฆ่าเซทเธอร์ ความพยายามในการปกป้องบีเลฟวิดจากเซทเธอร์เปลี่ยนไปเป็นการปกป้องเซทเธอร์จากบีเลฟวิด เพราะเดนเวอร์ตระหนักว่าบีเลฟวิดจะเรียกร้องไม่มีที่สิ้นสุด ในขณะที่เซทเธอร์ก็จะเสียสละตนเองเพื่อทำตามความต้องการของบีเลฟวิด โดยไม่คำนึงถึงชีวิตของตนเอง

สาเหตุที่ทำให้เคนเวอร์ไม่เคยกล้าออกไปนอกบริเวณบ้านเพราะเชื่อว่าสิ่งที่อยู่นอกร้านเป็นต้นเหตุทำให้เซทเธอร์ฆ่าลูกของตนเอง เรื่องเล่าของพี่ชายทั้งสองคนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เซทเธอร์ฆ่าบีเลิฟวิดทำให้เคนเวอร์กลัวว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่เลวร้ายลงเพราะเซทเธอร์ไม่สนใจกับความเป็นอยู่ในบ้านอีกต่อไปทำให้เคนเวอร์จำเป็นต้องออกไปนอกร้านเพื่อขอความช่วยเหลือ เคนเวอร์เป็นเพียงผู้เดียวที่ตระหนักถึงความเป็นจริงในปัจจุบันว่าครอบครัวของเธอกำลังจะอดตาย เคนเวอร์จึงตัดสินใจออกไปขอความช่วยเหลือจากชุมชนนอกจากนั้น คำพูดของเบบี ชุกส์สนับสนุนให้เคนเวอร์กล้าออกไปเผชิญกับโลกภายนอกและรับภาระในบ้านแทนเซทเธอร์

“You mean I never told you nothing about Carolina? About your daddy? You don’t remember nothing about how come I walk the way I do and about your mother’s feet, not to speak of her back? I never told you all that? Is that why you can’t walk down the steps? My Jesus my.”

But you said there was no defense.

“There ain’t.”

Then what do I do?

“Know it, and go on out the yard. Go on.”⁶⁴

เคนเวอร์ไปพบกับเลดี้ โจนส์เพื่อของานทำ เมื่อเลดี้โจนส์ทราบว่าเซทเธอร์กำลังไม่สบาย เธอก็ช่วยกระจายข่าวออกไป ดังนั้น เมื่อเคนเวอร์กลับเข้าไปในเมืองอีกครั้ง เธอก็พบว่าเพื่อนบ้านพยายามช่วยเหลือเธอด้วยการทำอาหารตั้งไว้ให้ที่หน้าบ้านของพวกเขาเพื่อให้เคนเวอร์นำกลับไปบ้าน เมื่อเคนเวอร์ได้งานทำที่บ้านของสองพี่น้อง โบวินส์ เคนเวอร์ได้พบกับเจนี แวกอน (Janey Wagon) ซึ่งลูกจ้างที่ทำงานให้กับพี่น้อง โบวินส์ เจนีเคยรู้จักกับเบบี ชุกส์มาก่อนและคาดคั้นจนได้รู้ความจริงจากเคนเวอร์ว่าเซทเธอร์กำลังจะเสียชีวิตเพราะลูกสาวที่เธอถูกฆ่าตายได้กลับมาอยู่ที่บ้านของเซทเธอร์อีกครั้ง เจนีได้นำเรื่องดังกล่าวไปบอกเล่าต่อชุมชนผิวสี ผู้หญิงผิวสีสามสิบคนซึ่งนำโดยเอลล่า (Ella) มารวมตัวกันที่หน้าบ้านของเซทเธอร์เพื่อช่วยปลดปล่อยเซทเธอร์จากการครอบงำของอดีต หลังจากที่บีเลิฟวิดหายตัวไป เคนเวอร์ยังคงไปทำงานที่บ้านมิสเตอร์โบวินส์และมีโอกาสได้เรียนหนังสือกับนายจ้างของเธอ และเคนเวอร์พยายามหางานทำเพิ่มอีกที่โรงงานผลิตเสื้อ อัตลักษณ์ของเคนเวอร์ได้เปลี่ยนไป

⁶⁴ Ibid., p.244.

จากเด็กผู้หญิงที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้และต้องพึ่งพาแม่ตลอดเวลาเป็นบทบาทของผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูครอบครัว อาจกล่าวได้ว่าเคนเวอร์เป็นอนาคตของชุมชนผิวสีเพราะเธอได้ปลดปล่อยตนเองจากอดีตที่เกี่ยวข้องกับความโหดร้ายของระบบทาสซึ่งอยู่ในรูปแบบของวิญญาณบีเลฟวิด เมื่อเคนเวอร์ตระหนักว่าบีเลฟวิดกลับมาเพื่อครอบครองเซทเธอร์ เคนเวอร์จึงออกไปขอความช่วยเหลือจากชุมชนผิวสี เคนเวอร์สร้างอัตลักษณ์ใหม่ของเธอด้วยการพึ่งพาตนเอง

ในวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายเอเชียและแอฟโฟร-คาริเบียนทั้งสี่เรื่องแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์พลัดถิ่นไม่ว่าจะเป็นการพลัดถิ่นไปอยู่ในประเทศตะวันตกหรือการพลัดถิ่นในประเทศตนเองมีอิทธิพลต่อความเป็นแม่ เนื่องจากการอพยพทำให้แม่ในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายเอเชียพลัดถิ่นจากแผ่นดินของแม่ แม่จึงพยายามรักษารากเหง้าโดยการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อไปยังลูกสาว อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชีย ความขัดแย้งของแม่-ลูกสาวเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมทำให้ลูกสาวยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกเหนือรากเหง้าของตน นวนิยายแสดงให้เห็นว่าการคลี่คลายอัตลักษณ์ของลูกสาวสัมพันธ์กับบทบาทของแม่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรม เมื่อลูกสาวกลับไปรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับแม่ ลูกสาวจึงสามารถเชื่อมโยงตนเองกับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่อันจะนำไปสู่การเข้าใจอัตลักษณ์ของตนเอง นอกจากนี้ ส่วนแม่ผิวสีในกลุ่มอเมริกันเชื้อสายกลุ่มแอฟโฟร-คาริเบียนได้รับผลกระทบจากความเป็นทาสและการล่าอาณานิคมซึ่งตัดสายสัมพันธ์ของแม่กับวัฒนธรรมและแผ่นดินของแม่ ความรุนแรงของการค้าทาสและการล่าอาณานิคมได้ทำลายวัฒนธรรมในดินแดนแอฟริกัน นวนิยายใช้การสูญหายและความตายของแม่แทนการสูญสลายของวัฒนธรรมและแผ่นดินแอฟริกัน การรื้อฟื้นความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการรื้อสร้างตัวตน วัฒนธรรม และแผ่นดินของแม่ที่เคยถูกทำลายเพราะความเป็นทาสและอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ความสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวอาจอยู่ในรูปแบบของความขัดแย้งที่ได้รับการคลี่คลายหรือกับแม่เป็นกระบวนการรื้อฟื้นความสัมพันธ์ที่ยังคงดำเนินอยู่ อย่างไรก็ตาม พัฒนาการทางอัตลักษณ์ของลูกสาวจะสัมพันธ์กับแม่ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของการปรองดองหรือแปลกแยกก็ตาม สายสัมพันธ์ของแม่-ลูกสาวจึงเป็นสายสัมพันธ์ที่ตัดไม่ขาด